

Materiały do poznania rozmieszczenia geograficznego
grzybów wyższych w Europie. V.

Matériaux à la connaissance de la distribution géographique des
champignons supérieurs en Europe. V.

ALINA SKIRGIEŁŁO

Instytut Botaniki Uniwersytetu Warszawskiego

Skirgiełło A. (Institute of Botany, University of Warsaw, 00-478 Warsaw, Al. Ujazdowskie 4, Poland), *Materials to knowledge of the geographical distribution of higher fungi in Europe*, Acta Mycologica, 12 (2): 155-189, 1976 (1977).

The distribution of the localities of 25 species of higher fungi from series "3" typed for charting in Europe by CMME was analysed. Remarks concerning the locality or host were included.

Trzeci etap kartowania stanowisk grzybów wyższych w Europie zakończył się analizą geograficzną dalszych 25 gatunków oznaczonych przez CMME cyfrą „3”. Seria ta objęła gatunki saprofityczne i pasożytnicze, zarówno pospolite jak i rzadko spotykane lub też o bardzo zróżnicowanych wymaganiach siedliskowych. Z liczby 25 analizowanych grzybów dwóch gatunków dotychczas nie stwierdzono w Polsce. Są to: *Phaeolepiota aurea* i *Endoptychum agaricoides*.

Dziękuję tutaj wszystkim osobom, które w różny sposób przyczyniły się do zgromadzenia niniejszego materiału bądź udostępniając materiały zielnikowe, bądź też nadsyłając potrzebne materiały. Są to: dr G. Bohus (Budapest), dr A. Bukiewicz i doc. dr hab. M. Lisiewska (Poznań), lek. med. Z. Domański (Warszawa), prof. dr S. Domański, doc. dr B. Gumińska, prof. dr A. Jasiewicz, prof. dr J. Kornaś, dr W. Wojewoda (Kraków), dr F. Kotłaba (Praha), prof. dr A. Krawiecowa i prof. dr A. Nespiak (Wrocław), doc. dr H. Kreisel (Greifswald), dr M. Ławrynowicz (Łódź), doc. dr B. Salata (Lublin).

PRZYJĘTE SKRÓTY

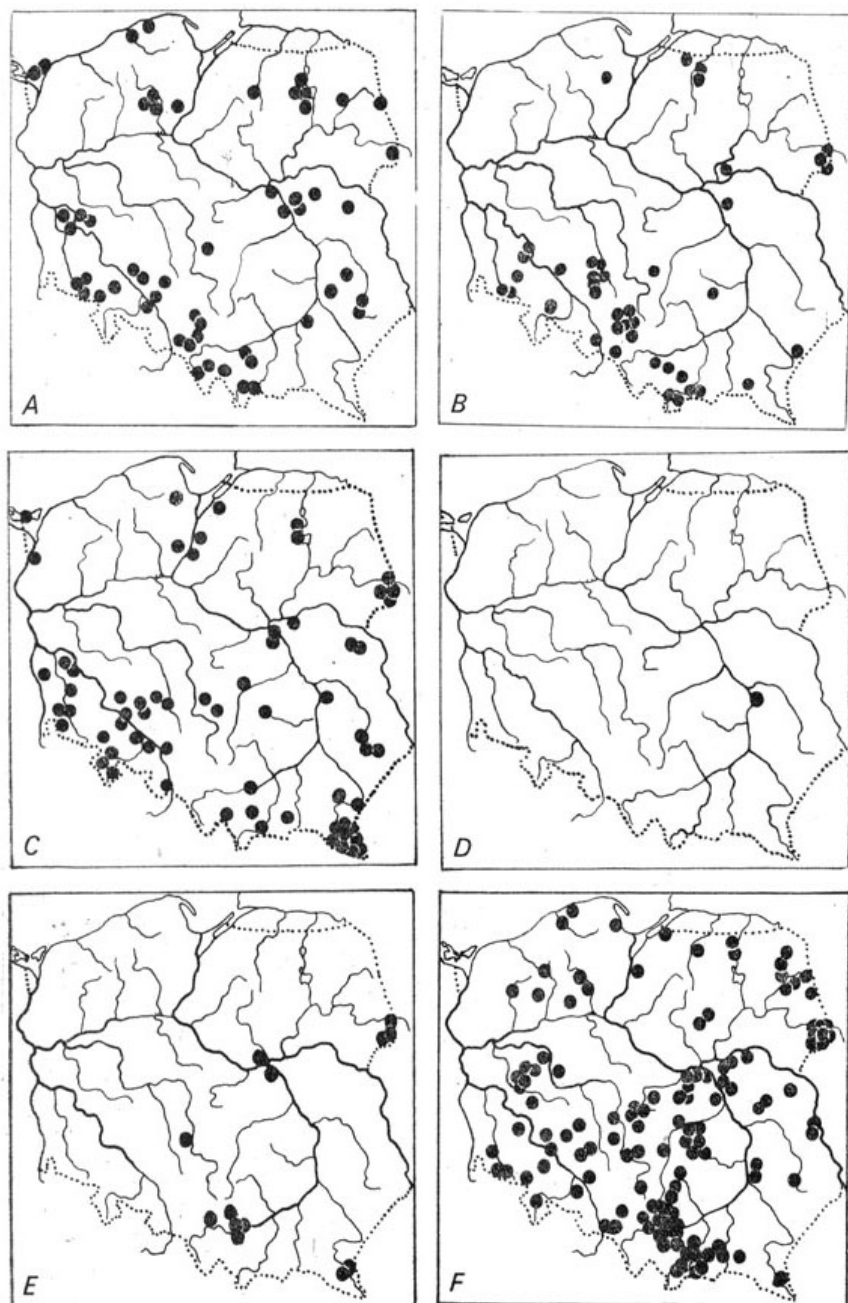
AMWR	— Herbarium Academiae Medicae Vratislaviensis,	ok.	— około,
BD	— Budapest,	Ol	— woj. olsztyńskie,
Bi *	— woj. białostockie,	Op	— woj. opolskie,
By	— woj. bydgoskie,	Po	— woj. poznańskie,
dol.	— dolina,	pot.	— potok,
Gd	— woj. gdańskie,	pow.	— powiat,
GF	— Greifswald,	PR	— Praha,
HMIPC	— Herbarium Mycologicum Institutu Phytopatologici Cracoviensis,	rez.	— rezerwat,
jez.	— jezioro,	Rz	— woj. rzeszowskie,
k.	— koło,	SGGW	— Herbarium Academiae Agriculturae — Varsavia,
Kat.	— woj. katowickie,	Szcz	— woj. szczecińskie,
Kie	— woj. kieleckie	TRN	— Uniwersytet w Toruniu,
Ko	— woj. koszalińskie,	UJ	— Uniwersytet Jagielloński,
Kr	— woj. krakowskie,	UL	— Uniwersytet w Lublinie,
KRAM-P	— Instytut Botaniki PAN — Kraków,	UŁ	— Uniwersytet w Łodzi,
leśn.	— leśnictwo,	UP	— Uniwersytet w Poznaniu,
Lub	— woj. lubelskie,	ur.	— uroczysko,
L	— woj. łódzkie,	WA	— Uniwersytet Warszawski,
m.	— między	UWr	— Uniwersytet we Wrocławiu,
ndl.	— nadleśnictwo,	Wa	— woj. warszawskie,
		woj.	— województwo,
		Wr	— woj. wrocławskie,
		Ziel	— woj. zielonogórskie.

Rhizina undulata Fr. ex Pers.[= *Rh. inflata* Schaeff. ex Karst.]

W Polsce grzyb ten jest względnie pospolity, występujący głównie w sierpniu, rzadziej w innych miesiącach. Spotykany w suchych lasach sosnowych, sosnowo-dębowych lub jodłowo-świerkowo-bukowych, czasem w mieszanych liściastych z domieszką buka. Najczęściej można go znaleźć na porębach oraz na dużych wypaleniskach i pożarzyskach, pomiędzy drzewami, na piasku, u podstawy pni, przy korzeniach, w szkółkach sosnowych, a więc w miejscach niezbyt często eksplorowanych mikologicznie (to tłumaczy względnie małą liczbę znanych w kraju stanowisk grzyba). W górach znajdujemy na wysokości do 900 m n.p.m. (ryc. 1 A).

Wykaz stanowisk: Bi — Kuźnica Białostocka (Skirgiello 1946); Białowieża: Podcerkiew 13.8.61, leg. et det. A. Skirgiello, WA 11595; nadl. Zejma k. Żedni, szkółka sosnowa, 2.9.55, det. H. Orłowski, UW 9834; By — Buśnia (Hennings 1891); Nadolna Karczma, 14.7.73, Mrowiniec 30.7.73, rez. Odry, 30.10.73, leg. et det. M. Lawrynowicz, UŁ; Gd — leśn. Porąbka, pow. Łęborg, 24.8.72, leg. et det. A. Bujakiewicz, UP; Kat. — Jankowice. Ochojec (Chroeter 1908); Katowice-Panewniki, *Vaccinio myrtilli-Pinetum*, 30.8.72, leg. Z. Heinrich, I. Jachlocha, W. Wojewoda, det. Z. Heinrich, KRAM-F 13574; Kie — Cie-

* Uwaga: Układ województw wg podziału adm. do 30.V.1975 r.

Ryc. 1. Rozmieszczenie w Polsce stanowisk (distribution géographique en Pologne):
Rhizina undulata (A), *Choiromyces venosa* (B), *Bulgaria inquinans* (C), *Poronia punctata* (D),
Climacodon septentrionalis (E), *Piptoporus betulinus* (F)

klińsko, 8.11.73, leg. et det. M. Lawrynowicz, UL; Ko — Słupsk, płat lasu świerkowego, VIII.54, leg. et det. Z. Domański, UW 14110; leśn. Studzienice k. Pszczyny, 5 i 18.8.65, leg. et det. A. Bujakiewicz, UP; Kr — Czaśląw: na Tuszynie, sierpień (Rouppert 1912); Czarny Dunajec, wśród mchów pod starymi świerkami, 15.9.32, leg. H. Jackiewiczówna (Teodorowicz 1933); dolina Kowańca, VIII.57 i 61 oraz Tatry, VIII.50, vid. et leg. et det. Z. Domański, UW 9291; wypalenisko w lesie Piekelnik, 13.10.71, leg. et det. Z. Heinrich, KRAM-F 13645; Piekelnik, wypalenisko w lesie sosnowym, 3.8.70, leg. Z. Heinrich i I. Jalocha, det. I. Jalocha, KRAM-F 10913; Zawoja-Widly, las Sokolowskiego (z *Pinus strobus* i *Tsuga canadensis*), wypalenisko ok. 600 m n.p.m., 25.9.68, Poręba Wielka: las Gołonóg k. Będzina, 15.9.70, leg. et det. S. Domański, HMIPC 6557; zbocze Ostrej, wypalenisko w lesie iglastym ok. 700 m n.p.m., 22.08.69 i 6.7.69, Poręba-Zegoty, las Belwender, wypalenisko w lesie mieszanym, 19.8.62, Surówki pod Luboniem Wielkim, wypalenisko ok. 900 m n.p.m., 24.9.63, Bukowno-Ciężkowie, wypalenisko w *Vaccinio myrtilli-Pinetum*, 13.11.63, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 18943, 12939, 12944, 13642, 12941, 13643; Myślenice-Zarabie, las mieszany ok. 460 m n.p.m., 1.10.72 leg. et det. Z. Heinrich, KRAM-F 13647; Oblaski k. Alwerni, Puszcza Dulowska, na piaszczystej ziemi, 24.6.60, leg. M. Kuc, det. W. Wojewoda, KRAM-F 13644; Dobczyce, 1.7.72, leg. et det. B. Gumińska, UJ; Lub — Bukowa Góra, wypalenisko w *Vaccinio myrtilli-Pinetum*, 15.6.61, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 12940 oraz wypalenisko w lesie sosnowym, leg. et det. B. Sałata, UL; Zwierzyniec, wypalenisko w lesie, VIII.65, leg. et det. Z. Domański, UW 14107; Międzyrzec, na ziemi i na węglach w suchym lesie sosnowym (Eichler 1902); wypaleniska w Zemborzycach, w lesie sosnowym i w *Vaccinio myrtilli-Pinetum* w Chmielowie, 15.8.71, leg. et det. B. Sałata, UL; Opole Lubelskie, VII.73, vid. A. Skirgiello; Ol — Kamień, wypalenisko w lesie świerkowym, 2.9.66, leg. W. Truszkowska, det. W. Wojewoda, UW; Iznata, 20.8.57, Guzianka, poręba po lesie sosnowym, 15.8.56, Ruciane — Kamień, pożarzysko, 28.7.57, leg. et det. A. Skirgiello, WA 11726, 11627, 11704; las Guzianka, 21.8.56, i leśn. Zelazowice k. Gietrzwaldu, na wypalenisku, 16.8.67, leg. et det. S. Domański, HMIPC 1724 i 5207; Op — Brynica, Kluczbork, Goszczowice, Lubsza (Schroeter 1908); Rz — Chmielów, wypalenisko w *Vaccinio myrtilli-Pinetum*, 15.8.71, leg. et det. B. Sałata, UL; Szcz — wyspa Uznam, wypalenisko w lesie sosnowym (Stier 1931); Wickowo, *Pino-Quercetum* 18.7.60 (Lisiewska 1960); Wa — Otwock (Siemaszko 1933); Kałuszyn (Błoński 1896); Laski IX.61 i Błota 20.9.61, leg. H. Rembertowicz-Szymborska, det. A. Skirgiello, WA 9632, 9633; Stefanów, las sosnowo-dębowy, 10.10.68, leg. et det. B. Janczewska, WA 16800; Wr — Przesiecka Góra (S. Domański 1963); Przesieka, 10.8.61, leg. et det. S. Domański, HMIPC 2190; Szklarska Poręba, Jedlina Zdrój, Sobótka, Janików (Schroeter 1908); Szklarska Poręba (ex herb. C. Schiller), leg. S. Schiller, 8.91 (in lit. H. Kreisel); Ziel — Zielona Góra (Hellwig 1901); Pyrnik, Konotop, Sucha (Schroeter 1908).

Choiromyces venosus (Fr.) T.Fr.

[= *Ch. meandriiformis* Vitt.]

Grzyb notowany był w Polsce z szeregu stanowisk, głównie położonych w południowej części kraju, górskiej i podgórskiej, gdzie znany jest pod nazwą piestraka jadalnego lub białego; niekiedy bywa niewłaściwie nazywany białą truflą. Występuje w lasach iglastych i liściastych, w glebie lub nad jej powierzchnią (ryc. 1 B).

Wykaz stanowisk: Bi — Puszcza Ładzka (Błoński 1888a); straż Narewska (Błoński 1889); Białowieża (Orłóś 1955); Gd — Dywan, na piaszczystej glebie w lesie sosnowym, IX.70, leg. et det. F. Podhorodecki, UW 17974; Kat — Katowice, Ochojec, Pyskowice, Kamieniec, okolice Zabrze, Nierada k. Bytomia, Wilkowie k. Gliwic (Schroeter 1908); Kie — Góra Chełmowa, w buczynie, 8.64, Z. Domański (in lit.); Kr — Zakopane, pod regłami i Gubałówka (Pawlewski 1901); Pieniny, VIII.52, leg. W. W. Walczenko (Lubelska 1953): las jodłowo-bukowy ponad Gródkiem (Gumińska 1969); młody las sosnowo-świerkowy pod zboczem góry Runek, k. wsi Maniowy i doliny Piekielko, 700-800 m n.p.m., 8.62, leg. J. Kornaś, det. W. Wojewoda, UJ oraz KRAM-F; między wsiami Stronie i Bugaj, las bukowy, 10.7.66, leg. H. Błaszczyk, det. W. Wojewoda, KRAM-F; Wysoka k. Jordanowa, las świerkowy, 7.59, leg. C. Gazdowa, det. B. Gumińska, UJ; Ł — rez. Dębowiec, *Tilio-Carpinetum*, 3.8.70, leg. et det. M. Ławrynowicz; Ol — Bisztynek (Caspary 1887); Górowo Iławeckie i Bartoszyce (Gramberg 1923); Op — Racibórz, Nasale, Byczyna, Szumirad, Lasowice, Księży Las, Pyszczyń (Schroeter 1908); Rz — Barycz, las dębowy, leg. S. Szawłowski (Namysłowski 1909b); Góra Żabia (Stecki 1910); Wr — las na górze Siodło k. Kamiennej Góry, Wojnowice, Brzezinka Średzka, Przerzeczyn Zdrój (Schroeter 1908); Legnica, Karkonosze (Schneider 1875); Wrocław: Ogród Botaniczny (Goepfert 1871); Wa — Otwock (Błoński 1889); nad Bugiem i Narwią (Aleksandrowicz, Błoński 1894).

Bulgaria inquinans (Pers. ex Hook.) Fr.

[= *B. polymorpha* auct.]

Jest to grzyb dosyć często spotykany w okresie od lipca do listopada na kłodach powalonych dębów przy odpowiedniej wilgotności drewna; na południu kraju znajdujący na kłodach bukowych, rzadziej brzożowych, a nawet na jodłowych. W górach sięga do wysokości 1080 m n.p.m. Rozwija się zwykle gromadnie (ryc. 1 C).

Wykaz stanowisk: Bi — Białowieża, na kłodzie dębowej, 7.22, leg. et det. W. Siemaszko, WA 7904; straż Brownska (Błoński 1889), Czerlonka, na kłodzie dębowej, 21.9.67, Park Narodowy, 8-12.8.61 i 26.8.64, leg. et det. A. Skirgiełło, WA 15683, 9521, 13066; By — Grudziądz (Bericht ...1877); Osie (Hennings 1891); Gd — Gronowskie Pustki (Nitardy 1904); Sadlinki, 27.9.22, leg. et det. W. Siemaszko, UW 13236; Zamkowa Góra k. Kartuz, 30.9.68, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Kat — Racibórz (Schroeter 1908); Przysucha, 5.10.75, leg. et det. M. Ławrynowicz, UL; Kr — Babia Góra: Czarna Hala, 1080 m n.p.m., 18.9.68, leg. et det. A. Bujakiewicz; Gorce: na kłodzie buka w rez. im. W. Orkana w dolinie pot. Olszowego, 800 m n.p.m., 18.7.69, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 12976; Pieniny: przy polanie Wyrobek na kłodzie bukowej, 760 m n.p.m., 8.9.70 oraz Kraków, na kłodzie brzożowej w lesie Wolskim, 7.7.66, leg. et det. B. Gumińska, UJ; Lub — Bondyrz (Błoński 1896); Międzyrzec Podl.: las Grodzisko i Zawiersze (dawniej Zawersze) (Eichler 1902); Puławy (Wróblewski 1915); Cerkies i Bukowa Góra, na kłodzie bukowej, 27.7.66 i 16.9.65, 29.10.67, leg. et det. B. Sałata, UL; Ł — rez. Spała, Dębowiec i Lubiaszów, 2.9.69, 6.10.69 i 21.9.71, leg. et det. M. Ławrynowicz; Ol — Kamień, na kłodzie brzoży, leg. et det. B. Gumińska, UJ; Kamień, 15.8.57 i Guzianka, 17.8.56, leg. et det. A. Skirgiełło, WA 12238, 11638; Op — Brzeg, Brynica (Schroeter 1908); Po — Siemianice, na kłodzie *Fagus sylvatica* X.61, leg. et det. S. Domański, HMIPC 1853;

Rz — Bieszczady: Jaworniki, Smerek (Gumińska 1959) — na kłodzie *Abies alba*, Magura, 700 m n.p.m., 29.8.65, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 12979; na kłodach *Fagus sylvatica*, Jaworniki i Magurka od strony Zatwarnicy, 22.8.65, 9.9.65, Ustrzyki Górne, polana nad Wołosatym, 14.8.60, dolina Caryńskiego k. Zatwarnicy, 30.8.65, Dział, 9.9.58, leg. et det. A. Skirgiełło, WA 13467, 13467, 10186, 15667, 8595; dolina Hylatego, 550 m n.p.m., 22-29.8.65, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 12981; Przemyśl — Lipowica, na kłodzie *Quercus*, 31.8.65, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 12978; okolice Zatwarnicy, 700 m n.p.m., leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 12982; Żółków, 20.9.09, leg. A. Wodziczko, det. B. Namysłowski, KRAM-F 9048 i 2378; Szcz — Puszcza Bukowa (Lisiewska 1963); wyspa Uznam (Stier 1931); Wa — Bielany, Babice (Błoński 1896); Zagościniec, 2.12, leg. S. Waśniewski, KRAM-F 2379; Wr — Wrocław (Schroeter 1873); Osobowice i Ogród Botaniczny oraz Węgliniec, Bolesławiec, Dębowy Gaj, Plakowice, Mirsk, Oborniki Śl., Skarszyn, Szczodre, Oława, Świdnica, Cieszów, Zwrócona, Opolnica, Syców, Goszcz, Pokrzywno, na *Fagus sylvatica* w Międzygórzu (Schroeter 1908); Ziel — Zielona Góra, Nowa Sól (Schroeter 1908).

Poronia punctata (L. ex St.-Am.) Fr.

Ten drobny grzyb był tylko raz znaleziony w Polsce, chociaż można spodziewać się większej liczby stanowisk (na ekskrementach końskich). (ryc. 1 D).

Wykaz stanowisk: Lub — Puławy (?), 4.15, rev. vel det. A. Wróblewski, KRAM-F 1898.

Climacodon septentrionalis (Fr.) Karst.

Grzyb ten notowany był w Polsce niezbyt często. Znajdowano go zarówno w lasach, jak też na drzewach przydrożnych na wsi i w mieście, zawsze na drzewach liściastych: *Aesculus hippocastanum*, *Aces plantanoides*, *A. negundo* oraz *Fagus sylvatica*. W górach (Bieszczady) stwierdzony na wysokości 800 m n.p.m. (ryc. 1 E).

Wykaz stanowisk: Bi — Białowieża (Pilát 1950), na pniu żywego *Acer platanoides*, 9.8.62 i na leżącej kłodzie *Acer platanoides*, 25.7.64, leg. et det. S. Domański, HMIPC 2335, 4243; Kr — Kraków, „in horto publico Planty” na pniu martwego *Aesculus*, 27.8.67, leg. et det. H. Kreisel i M. Lisiewska, GF oraz leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 12666, a także na pniu żywego *Aesculus hippocastanum*, 26.7.72, leg. et det. S. Domański, HMIPC 7062; Bobrek, na pniu żywego *Acer platanoides*, 3.4.72, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 12667; Ojcowski Park Narodowy, okolica wąwozu Jamki, na częściowo wypalanej kłodzie *Fagus sylvatica*, 19.6.65, leg. et det. W. Wojewoda, KRA, KRAM-F 12668; Po — Siemianice, na rozłożonym drewnie *Aesculus hippocastanum*, leg. et det. S. Domański, HMIPC 7062; Rz — na górze Magura k. Zatwarnicy, na pniu *Fagus sylvatica*, 29.8.65, leg. et det. S. Domański, HMIPC 4797 i na wysokości 800 m n.p.m., 29.8.65, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 12667; Wa — Pieścidła k. Zakrocymia, w dziupli *Acer*, IX. (Chelchowski 1899); Warszawa-Bielany, na pniu żywego *Aesculus hippocastanum*, X.73, leg. P. Nierzchowski, HMIPC 7125.

Piptoporus betulinus (Bull. ex Fr.) Karst.

Grzyb w Polsce pospolity w rozmaitego rodzaju zbiorowiskach roślin, zawsze rozwijający się na zamierających lub uschłych brzoźach (*Betula verrucosa*) albo też na ich opadłych gałęziach i konarach. Notowany w regionie podgórskim na wysokości 800 m n.p.m. (ryc. 1 F).

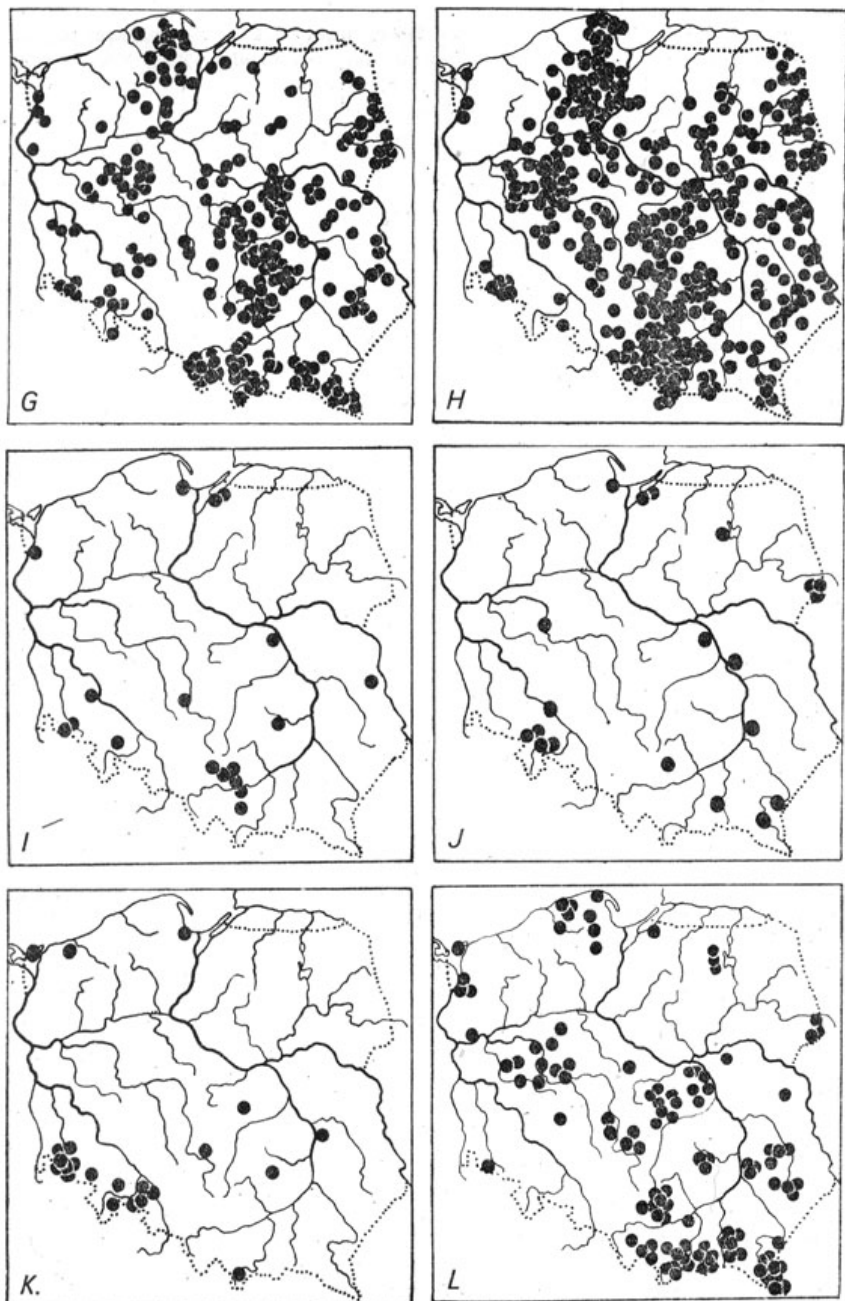
Wykaz stanowisk: Bi — Puszcza Białowieska: in trunco *Betulae verrucosae*, IX.23, leg. [et det.] W. Siemaszko, rev. F. Kotłaba, PR, na martwym drewnie, X.55 i na martwym pniu *Betula*, 29.4.60, leg. et det. S. Domański, HMIPC 608, 3041, Park Narodowy, 17.8.61, las nad Leśną, 22.9.67, Podcerkiew, 23.9.67, leg. et det. A. Skirgiello, WA 11600, 15682, 15662, k. wsi Krzyżne, na gałęzi *Betula*, 18.9.60, k. wsi Majdan, na martwej gałęzi *B. verrucosa*, 27.8.64, leg. et det. Z. Domański, HMIPC 1252, 4379; Puszcza Ładzka (Błoński 1889); Kuźnica Białostocka (Skirgiello 1946); k. Suwałk 1934, leg. T. Wiśniewski, det. S. Krupko, rev. F. Kotłaba, PR; Puszcza Augustowska: Balinka, Kozi Rynek, 18.8.64, Starożyn, 22.8.64, Szczepki — Blizna, 23.8.64, leg. et det. A. Skirgiello, WA 12966, 12964, 13003, 12946, Szczepki, na żywych i martwych gałęziach *B. verrucosa*, 23.8.64, leg. et det. S. Domański, HMIPC 4315; By — rez. Torfowisko Mętne, 31.10.73, leg. et det. M. Ławrynowicz, UL; Mrowiniec, 22.7.72, leg. et det. J. i M. Ławrynowicz, UL; Gd — Gdańsk (Lakowitz 1921); Kwidzyń, 9.57, leg. K. Mianowska, det. A. Skirgiello, WA; Jeń. Rąbka, 5.5.67 i 24.8.72, leg. et det. A. Bujakiewicz, POZ; Kat — Gliwice, Janowice, Ochojec (Schroeter 1889); Złoty Potok (Błoński 1890); Lipie, leg. et det. L. Sośnierz, WA 8522; leśn. Brzoźów w ndl. Pszczyna, 5.9.65, leg. et det. A. Bujakiewicz, POZ; Kuźnia Nieborowska (S. Domański 1963); Świerkianiec, na kłodzie *B. verrucosa*, 25.5.71, leg. et det. S. Domański, HMIPC 6583; Kie — Niekląń, Końskie, Piekło (Błoński 1890); Oksa, 27.2.72, leg. et det. Z. Heinrich, KRAM-F 12463; Przysucha, 6.10.73 i Mstów, 9.9.72, leg. et det. M. Ławrynowicz, UL; Świnia Góra w ndl. Bliżyn, 16.6.64, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13666; Ko — Runowo Krajeńskie k. Więchorka, VIII.54 (in lit.) i Słupsk, VIII.62, leg. et det. Z. Domański, WA 11514; Walcz (Neuhoff 1923); Szczecinek, Drawsko Pomorskie (Basset 1921); Kluki, 28.9.67, leg. et det. A. Bujakiewicz, POZ; Kr — Kraków, Ogród Botaniczny, na *B. verrucosa*, IX-XI.1905, leg. [et det.] B. Namysłowski, KRAM-F 13652 i 19.4.61, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13665; Skąły Panieńskie (Namysłowski 1909), Bielany, na *B. verrucosa*, III.1908, leg. et det. K. Rouppert, KRAM-F 13649, Las Wolski, 17.5.64, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13663, na pniu *B. verrucosa*, VIII.66, leg. et det. S. Domański, i 29.9.68, leg. et det. A. Orlicz, HMIPC 5236 i 6146; Czasław, na *B. verrucosa*, IX.1911, leg. et det. K. Rouppert, KRAM-F 13655; okolice Ojcowa: Pieskowa Skała, 27.8.63, Złota Góra, 7.9.60, Prądnik Koniewski, 26.8.64 i za Bramą Krakowską, 8.9.64, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13661, 13660, KRA; góra Zamkowa (Stecki 1910) i nad Pienińskim Potokiem (na gałęzi ?lipowej), 22.6.67, leg. et det. B. Gumińska, KRA; nad Łysą Polaną, VII-IX.51, vid. A. Nespiak (in lit.); Jaroszewiec, 3.8.58, Szaflary, 22.4.71, dolina Kamionki w Beskidzie Sądeckim, 650 m n.p.m., 25.9.65, Bołęcin, 21.9.69, Podgórzec, 12.5.67, Tunel, 18.10.64, Rytro, 27.7.72, leg. I. Jałocha, Lubań, k. polany Tokarnia, 800 m n.p.m., 12.10.66, leg. B. Pietras, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 12977, 11204, 13650, 13633, 13657, 13662, 13818, 13667; Tyłmanowa, 7.9.72, leg. et det. Z. Mirek, KRAM-F 13804; Lb — Horyszów, IX.1911, leg. [et det.] S. Waśniewski, KRAM-F 2375; Świców, Szczęśniaki (dawn. Szczestniki), Dubeczno (Kwieciński 1896); Jata, 19.11.34, leg. et det. Z. Zyskówna, rev.

F. Kotłaba, Pr oraz 20.8.34, leg. et det. Z. Zyskówna, WA i 2.10.70, leg. et det. B. Salata, LB; Dąbrowa, 8.11.65, Gościeradów, 8.9 i 14.5.65, leg. et det. B. Salata, LB; Zwierzyniec, VIII.66, leg. et det. Z. Domański, WA 16401; Międzyrzec Podlaski (Eichler 1900); L — Krogulec i Szczawin, 19.8.73, leg. J. Wesołowska, det. W. Ławrynowicz, UL; Bielawy-Mroga, IX.60, leg. et det. A. Rudnicka-Jeziarska, WA 10570; Budy Grabskie, 25.8.67, leg. et det. A. Skirgiello, WA 15688; Nowa Wieś, 26.4.67, Spała, 21.7.67, Komarówka, 18.10.69, Dębowiec, 23.4.69, Galków, 17.10.71, Wolbórka, 18.10.68, leg. et det. M. Ławrynowicz, UL; Łódź: Las Lagiewnicki, 29.3.73, leg. I. Ławnicka, det. M. Ławrynowicz, UL; Ol — Dobre Miasto (Berichte... 1874); Cielętnik m. Braniewem a Frömborkiem, 24.9.70, leg. I. Jalocho, det. W. Wojewoda, KRAM-F 13648; Kamień k. Radziej (S. Domański 1969); Borki k. Węgorzewa, na martwej *Betula*, 15.11.61, leg. S. Bałazy, det. S. Domański, HMIPC 1799; Op — Kup, Niemodlin (Schroeter 1889); Poz. — Kórnik, X (Zaleski, Golenia 1954); rez. Wyspa Konwaliowa (Glaser 1967); Leszno (Remus 1916); Niepruszewo, Kalwa (Dzięgielewski 1925); leśn.: Osowa Góra, 1957-59, Dakowy Mokre, 1961, Urbanowo, 1961 (Lisiewska 1965); Dobrygość na martwych gałęziach *B. verrucosa*, 20.9.66, leg. S. Bałazy, det. S. Domański, HMIPC 5213; Siemianice, na drewnie *B. verrucosa*, X.61 i 2.9.63, leg. et det. S. Domański, HMIPC 1849, 3360; Rz — zбочce Widełek (S. Domański et al. 1963); Dragaszów, 18.8.63, leg. et det. S. Domański, HMIPC 3273; Szumin, IX.69, leg. et det. Z. Domański, WA 17807; Wa — Warszawa (Błoński 1890): Babice, 19.5.85, Błoński, Fungi Varsov. exsicc. nr 104, WA; Miłosna (Chelchowski 1888); Radzymin, Chojnowo, Koziczyn (Chelchowski 1898); Chojnów, 20.9.58, leg. et det. A. Wosińska, WA 8730; Teofile, IX.61, leg. et det. Z. Domański, WA 8730; Struga, 17.8.66, leg. et det. Z. Uścianowska, WA 15946; ur. Maski k. Żyrardowa, X.69, leg. et det. B. Sadowska, WA 17420; Błota, 17.9.62, leg. H. Rembertowicz-Szymborska, det. A. Skirgiello, WA 12468; Wilków (Orłoś 1965); Prostyni, 9.9.64, leg. et det. A. Skirgiello, WA; rez. Sieraków, 23.9.72, leg. et det. I. Jalocho, KRAM-F 13807; Wr — Wrocław, Ogród Botaniczny, Sobótka, k. Klodzka, Dobroszyce, Jedlina Zdrój, Oborniki Śl., Plakowice, Skoroszów, Stradomia Wierzchnia (Schroeter 1889); Prudnik, 2.11.63 i ndl. Lubin, 10.10.72, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13664, 13709; góra Chojnik, na martwej gałęzi *B. verrucosa*, 19.8.61 i Przesieka, 10.8.61, leg. et det. S. Domański, HMIPC 1930, 1929; Chojnik, Przesieka Góra (S. Domański 1963).

Fomes fomentarius (L. ex Fr.) Kickx

Grzyb bardzo pospolity w Polsce, występujący na drewnie martwych i żywych drzew liściastych, głównie na brzozech, m.in. na *Betula verrucosa*, a na południu — na *Fagus sylvatica*. Poza nimi znajdujemy na *Populus tremula*, *P. canadensis*, *P. cerasus*, *P. avium*, *Aesculus pavia*, *Acer platanoides*, *Alnus glutinosa*, *Carpinus betulus*, *Ulmus campestris*, *Corylus avellana*, na przedstawicielach rodzajów *Quercus*, *Tilia* i *Salix*. Dwukrotnie notowano go na drzewach iglastych, jak *Picea abies* i *Abies pectinata*. W górach stwierdzono jego obecność na wysokości 1200 m n.p.m. (ryc. 2 G).

Wykaz stanowisk: Puszcza Białowieńska: 1888, leg. et det. F. Błoński, WA 3592, na *Populus tremula* (Ostrowski 1965), Białowieża, na drewnie drzewa

Ryc. 2. Rozmieszczenie w Polsce stanowisk (distribution géographique en Pologne): *Fomes fomentarius* (G), *Heterobasidion annosus* (H), *Meripilus giganteus* (I), *Gri-fola umbellata* (J), *Boletinus cavipes* (K), *Laccaria amethystea* (L)

liściastego, X.55, VIII.57, 22.5.58, 10.6.59, X.59, 24.10.59, 8 i 9.6.60, 20.9.60, na martwym drewnie *Betula*, 1.5.59, 9.6.60, na pniu żywej brzozy, X.55, na martwej *Betula verrucosa*, VIII.56, 1.5.59, 29.4.60, na drewnie *Carpinus betulus*, X.55, X.56, 22.6.58, 28.4.60, na kłodzie *Alnus*, 11.5.63, na pniu *A. glutinosa*, VIII.57, na pniu *Tilia*, 10.6.66, na pniu *Picea abies*, 8.9.66, Krzyże, na kłodzie *Quercus*, 18.9.60, leg. et det. S. Domański, HMIPC 2633-4, 2635-37, 508b, 2629, 2630, 1146 i 1144, 1140, 2831, 554, 553, 508a, 2628, 2632, 1141, 2627, 2583, 4987-8, 5118, 1145; Puszcza Ładzka (Błoński 1889); Puszcza Augustowska: Kozi Rynek, na *Betula* (vid.) i na *Populus tremula*, leg. et det. A. Skirgiello, WA 12873, Szczepki — Blizna, na pniu żywej *Betula*, 23.8.64 i rez. Starożyn, na kłodzie *B. verrucosa*, 22.8.64, leg. et det. S. Domański, HMIPC 4307 i 4292; Biała, Drohiczyn, Leśna, Narewka, Zwierzyniec, Białystok, Kijowiec, Krasne, Kumiałka, Sokółka, Supraśl, Szerbera, Waliły (Orłóś 1935); Krasowo-Cząstki, na *Salix*, 17.8.63, leg. et det. A. Skirgiello, WA 11825; By — Jasnepole, Kąty, Leśno, Nakło, Osusznica, Przewodnik, Ruda, Runowo, Twarożnica, Wysoka, Wierzchlas (Orłóś 1935); rez. Wierzchlas, 25.8.60, leg. J. Endtman, det. H. Kreisel GF; Rynkowo, Smukała (Michalski 1965); Gd — Gdańsk (Lakowitz 1921); Eląg (Ludwig 1891); Chylonia, Darzłubie, Dębowo, Drewniaczek, Dwukoly, Gniewowo, Kościerzyna, Mestwinowo, Mirachowo, Suleczyno, Wejherowo, Wirty (Orłóś 1935); Zamkowa Góra k. Kartuz, na kłodach bukowych, 8.6.68, 8.6 i 6.9.69, 21.6.70, leśn. Świetlino w ndl. Bożepole, 20.6.70 i Wysoka k. Gardnej, 9.7.71, leg. et det. M. Lisiewska, UP; leśn. Rąbka, 7.6.72, leg. et det. A. Bujakiewicz, UP; Kat — Złoty Potok (Błoński 1890); Kuźnia Nieborowska (Dominik 1963); Zrębice (Orłóś 1935); Mstów, 9.9.72, leg. et det. M. Ławrynowicz, UL; Kie — Piekło (Błoński 1890); Białogon, Bliżyn, Daleszyce, Jedlnia, Jędrzejów, Kielce, Kozienice, Lyse Góry, Pobilowice, Samsonów, Sandomierz, Stachów, Wierzbnik, Włoszczowa, Zagożdżon, Niekląt (Orłóś 1935); Stanowiska, 6.10.73, Przedbórz, 25.10.73, leg. et det. M. Ławrynowicz, UL; góra Agata, 17.10.68, leg. et det. M. Lisiewska, UP; rez. Świnia Góra, 16.6.64 oraz Młynki, 22.5.72, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13685 i 12853; Św. Katarzyna, 13.10.58 i Lysica, 12.10.58, rez. Lysogóra na Św. Krzyżu, na pniu żywego *Fagus sylvatica*, leg. et det. S. Domański, HMIPC 1142, 1143, 3506; Ko — Wałcz (Neuhoff 1928) Kr — Szczawnica (Krupa 1886); Obidowa (Krupa 1888); Wisła, na brzozie, 5.8.31 i na bukach (Teodorowicz 1933); Ojców (Elenkin 1895); wąwóz Jamki, 29.12.60 i 7.7.62, leg. et det. W. Wojewoda, KRA, Chelmowa Góra, 3.10.65, leg. M. Czerwiniak, det. W. Wojewoda, KRAM-F 13702 i na martwej *Betula verrucosa*, 13.4.64, leg. et det. W. Wojewoda, KRA, koło Maczugi Herkulesa, na żywej brzozie, 29.4.65, na usychającym *Acer platanoides*, 4.9.68, Złota Góra, w sadzie na czereśni, 27.11.65, pod szczytem Chelmowej, 20.7.61, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13670, 13672, 13671, 13688; Pieniny: Zamkowa Góra (Stecki 1910), zamek Św. Kingi, VII.1918, leg. [et det.] A. Wróblewski, i grupa Skalic k. zamku w Niedzicy, KRAM-F 13694 i 13701, Ociemny Las, 17.9.70, leg. et det. E. Łagowska, KRA, nad Pienińskim Potokiem, 14.9.67, leg. et det. B. Gumińska, KRA, Trzy Korony, na żywym pniu *Fagus sylvatica*, 25.8.67 i Kłodne, na *F. sylvatica*, 26.8.67, leg. et det. H. Kreisel, M. Lisiewska et al. (in lit.); Babia Góra: Suchy Groń, 1000 m n.p.m., 8.11.63, leg. et det. W. Wojewoda, KRA, Fitaków Grań, 1000 m n.p.m., 12.10.72 oraz Czarna Hala, 1080 m n.p.m., 12.7.68 i 6.7.72, leg. et det. A. Bujakiewicz, UP; Tunel, 18.10.64, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13697; między Lisią Górą a Straszą Górą k. Zarzecza, 26.4.65, leg. M. Tyszkiewicz, det. W. Wojewoda, KRAM-F 13686; Tatry: Dolina Małej Łąki, 11.8.17, leg. [et det.] A. Wróblewski, KRAM-F 13693; Książ Wielki: leśn. Chrusty, *Tilio-Carpinetum*, 17.6.64, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13687; Kraków: Wola

Justowska, na żywym *Aesculus hippocastanum*, 22.I.74, i Ogród Botaniczny, na *A. pavia*, 28.4.63, Las Wolski, na *Betula*, 12.10.65, lasek Mogilski w Nowej Hucie, na pniu żywego *Ulmus campestris*, 9.9.67, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13687, 13669, 13699, Las Wolski, 12.3.67, leg. M. Sidor i 15.5.70, na *Betula verrucosa*, oraz na *Fagus sylvatica*, 24.5.66, leg. et det. S. Domański, HMIPC 5237 i 5967, 5024, Wojkowa, na kłodzie *Betula*, 17.5.70, leg. A. Orlicz, HMIPC 6231-4; Murcki, na żywym *Fagus sylvatica*, 26.9.70, leg. et det. S. Domański, HMIPC 6548; Gorce: nad Lopuszną, 1200 m n.p.m., 16.7.62, Zarębek Wielki, w sadzie, 4.7.68, Poręba Wielka, park, na pniu żywej *Tilia*, 20.8.69, rez. im. Orkana, VII.63 i 27.10.65, leg. et det. W. Wojewoda KRAM-F 13689, 13690, 13688, 13698, 13703; Beskid Sądecki: rez. Obożyska, las lipowy k. Muszyny, 17.6.63, stoki Prehyby w pasmie Radziejowej, 1100 m n.p.m., 18.6.63, Mała Rozтока k. Rytra, VI.63, oraz Beskid Wyspowy: stoki Śnieżnicy od strony Kasiny, 24.5.63 i pod Szczebłem od strony Kasinki, 19.5.67, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13706, 13700, 13695, 13685, 13679; Sobłówka, na pniu buka, 7.6.72, leg. et det. I. Jalocho, KRAM-F 13810; (góra ?) Kamionnik, VII.[1907], leg. et det. K. Rouppert; Lub — Parcze, Krasnystaw, Lublin, Dzierzkowice, Jażwiny (Orłoś 1935); Krasnobród, Puławy, Bondyż (sub Bondyż), Rejowiec, Burzec (Błoński 1896); Zwierzyniec (Błoński 1896), na *Betula*, VIII.68, leg. et det. Z. Domański, WA 17709; Kracie (sub Kratia), Dubeczno (Kwieciński 1896); Międzyrzec Podlaski (Eichler 1900); Dołka, na *Populus canadensis* (Eichler 1903); Jata, leśn. Jagodne, na *Carpinus betulus*, 19.11.34, leg. et det. Z. Zyskówna, rev. F. Kotłaba PR i 19.11.34, leg. et det. Z. Zyskówna, WA; rez.: Obroc, 17.6 i 23.10.68, Czerkies, 19.9.67, na kłodzie jaworu, 7.9.68 i 7.8.68, leg. et det. B. Sałata, VL, Bukowa Góra, 29.5.69, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13684; Zwierzyniec, na *Betula verrucosa*, 15.7.65, leg. S. Bałazy, 18 i 14.7.65, leg. et det. S. Domański, HMIPC 5389, 5412, 5390-1; L — Węglewice (Orłoś 1935); Bielawy-Mroga, Stanisławów (Rudnicka-Jeziarska 1963); rez.: Spała, 10.11.69, Komarówka, 10.9.69, Nowa Wieś, 17.9.68, Ostrowy, 15.7.67, Wolbórka, 18.10.68, Janinów, 12.5.72, leg. et det. M. Ławrynowicz, oraz Molenda, 14.4.69 i Wiączyń, 13.10.71, leg. et det. H. Sińczak, UL; Łódź: Las Łagiewnicki, 29.3.73, leg. I. Ławnicka, det. M. Ławrynowicz, UL; Krogulec, 14.4.73, leg. J. Wesółowska, det. M. Ławrynowicz, UL; Ol — Ruciane, 13.9.55, leg. et det. A. Skirgiełło, WA 12873; Dobre Miasto (Berichte... 1874); las Tabórz, na gałęzi *B. verrucosa*, 11.7.64, leg. et det. S. Bałazy, HMIPC 4225; Op — Goszczowice (Schroeter 1889); Po — Kozanowo, Imielno, Wojnowo (Fl. Skizze... 1899); Poznań: Szelaż, na brzozie, 11.4.29, leg. W. Wojciechowski, i Malta, na brzozie, X.30, Żelice, na wierzbie, 18.8.31, Lusówko, na brzozie, 24.6, leg. J. Urbański (Teodorowicz 1933); Powodowo, X.49 (Zaleski, Glaser 1953); rez. Wyspa Konwaliowa (Glaser 1967); Czerniejewo (Pfuhl 1899); Kórnik, na *B. verrucosa* (Zaleski, Golenia 1954); Kalwy (Dzięgielowski 1925); ndl. Kąty, 6.11.68, leg. et det. Z. Endler, UP; Węglewice, Rychtal, Durowo (Orłoś 1935); Rz — Trzciana, Zyndranowa, Barwinek, na pniu *Abies pectinata* i *Fagus sylvatica* (Fełenczak 1927); Rymanów, góra Zamkowa, na *Betula verrucosa*, leg. [et det.] K. Stecki, KRAM-F 13673; Cergowa Góra k. Dukli, 3.11.60, 28.5.67, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13677, 13705; Tyczyn, na wierzbie, VIII.24, leg. J. Urbański (Teodorowicz 1933); Bieszczady: Ustrzyki Górne, na *Fagus sylvatica*, 5.6.70, Sredni Wierch, 21.8.65, Połonina Wetlińska, na *Fagus*, 24.8.65, Wetlina, 10.9.58 i na *Corylus avellana*, 10.9.58, dolina potoku Terebowiec, 12.8.60 i potoku Rzeczyca, na pniu *Alnus*, 19.8.60, góra Osina k. Habowców, 11.9.62, leg. et det. S. Domański, HMIPC 6500-1, 4591, 4718, 99, 100, 1138, 1139, 3705; Zatwarnica, na gałęzi *Tilia*, 28.8.65, leg. et det. S. Domański, HMIPC 4795 i 29.8.65, leg. W. Wojewoda, det. S. Domański, KRAM-F 13675;

Hulskie, 23.8.65, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13698; Jawornik, Dział, Smerek (Gumińska 1959); stoki Ostrej k. Tylawy, 27.5.67, Trzciana, 22.10.63, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13692, 13704; Tarnica, na buku, 900 m n.p.m., 30.5.72, leg. I. Jalocho, det. W. Wojewoda, KRAM-F 9157; Szcze — Puszcza Bukowa (Lisiewska, 1963); rez. Źródłiskowa Buczyzna, 6.9.71, leg. I. Jalocho, det. W. Wojewoda, KRAM-F 11459; Namyslin, na uschniętej brzozie, 7.8.65, leg. et det. J. Kirykova, KRAM-F 13681; Szczecin: Las Arkoński, na *Betula*, 3.8.71, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13682; Wa — Brenna, Dąbrowa, Drewnica, Glinno, Góry, Lipno, Lysa Góra, Nagórzyce, Paruszowice, Przejmy, Rudniki, Ustronie, Łąck (Orłoś 1935); Jabłonna, Natolin, Łazienki, Aleje Ujazdowskie (Chelchowski 1888); Wierzbo, Kaluszyn, Mienia, Dębe, Mińsk Mazowiecki, Miltonice (Błoński 1896); Izabelin, Granica (Orłoś 1965); Mała Wieś, 20.10.55, leg. et det. J. Kinelska, WA 5020; Chojnów, 25.10.58, leg. et det. A. Wosińska, WA 8723; ur. Ulaski k. Żyrardowa, leg. et det. B. Sadowska, WA 17418; Wrocław, Skoroszów, Grodziszczce, Henryków, Wambierzyce, Stradomia Wierzechnia, Bogaczowice, Szklarska Poręba, Snieżnik k. Bystrzycy Kłodzkiej (Schroeter 1889); Sobótka (Bail 1860); Chojnik, dolina Kozacza (S. Domański 1963); Przesieka, na okorowanym pniu żywego *Acer platanoides*, 20.8.61, leg. et det. S. Domański HMIPC 1943; Zagań, VIII.45, leg. A. Skirgiello, det. O. Lityńska, WA 8341; ndl. Lubin k. Gilowa, na *Betula verrucosa*, 10.10.72, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13708; Zie — Szprotawa (Schroeter 1889).

Heterobasidion annosus (Fr.) Bref.

[= *Fomitopsis annosa* (Fr.) Nond. et Sing.;

= *Trametes radiciperda* R. Hart.]

Ten bardzo pospolity w Polsce grzyb, tak niebezpieczny dla gospodarki leśnej, występuje na pniakach, korzeniach i odziomkach żywych lub martwych drzew iglastych (raz stwierdzono jego obecność na sosnowych belkach obudowy szybu kopalni). Atakuje przede wszystkim *Picea abies*, rzadziej *Abies alba*, *Pinus sylvestris* i *Larix* sp. Stosunkowo rzadko znaleźć go można na drewnie drzew liściastych, np. *Betula verrucosa*, *Acer platanoides* lub *Sorbus aucuparia*, a także (Domański, Orłoś, Skirgiello 1967) na przedstawicielach rodzajów *Alnus*, *Calluna*, *Vaccinium*, *Juniperus*. W górach zbierany na wysokości 940 m n.p.m. (ryc. 2 H).

Wykaz stanowisk Bi — Grudki (sub Gródek) (Wałek-Czernecka 1935; Orłoś 1935); Drohiczyń nad Bugiem, Hajnówka, Jałówka, Białystok, Bielsk Podl., Czarna Wieś, Hańcza, Jażwiny, Knyszyn, Kolno, Krasne, Krynki, Kumiałka, Leśna, Narewka, Nodwogród, Nurzec, Podgórze, Puńsk, Rajgród, Rozpuda, Rudawka, Serwy, Sokółka, Supraśl, Wigry, Wiśniewo, Zwierzyniec, Biała (Orłoś 1935); straż Augustowska (Błoński 1889); Białowieża (Siemaszko 1923); na pniach i martwych kłodach *Picea abies*, X.55, VIII-X.56, VII.58, V-VI.59, II.8.65, X.66, 16.9.60, 12.9.67, leg. et det. S. Domański, HMIPC 260, 324 i 439, 914 i 2988-93, 440 i 2984, 2983, 2987, 4566, 438, 1193, 5272, oraz 24-28.VIII, I.VIII i 3-5.IX.68, leg. et det. A. Orlicz, HMIPC 6071, 6075, 6078, 6089 i 6095, 6011, 6116, Zambrów, Lomża (Noyzowski 1922); Kuźnica Białostocka (Skirgiello 1946); By — Bartodzieje, Bydgoszcz, Ciempiszewo, Czersk, Dąbrowa, Dwukoly, Geldon, Grabowno, Jamy, Kowal, Jachceice, Kłosnowo, Konstanczewo, Laska, Leśno, Lipowa, Leszyce,

Miradz, Nakło n. Notecią, Osie, Osiek Wlk., Osusznicza, Popioły, Przewodnik, Przy-
muszewo, Różanna, Ruda, Rytel, Sarnia Góra, Szarlata, Swit, Twarożnica, Warlubie,
Woziwoda, Wierzchlas, Zamrzenica, Zbicžno, Włocławek (Orłoś 1935); Komierowo
(Markiewicz 1890); Starczewo, IV.28, leg. F. Krawiec (Teodorowicz
1933); Wirty (Gecow 1952); Żukowo, 29.7.73, Świt, 31.10.73, leg. et det. M. Ła-
wrynowicz, UL; Gd — Kościerzyna, 17.8.73 leg. et det. M. Ławrynowicz
UL; Bartel Wlk., Chylonia, Darzłubie, Drewniaczek, Gniewowo, Hel, Kościerzyna,
Kostkowo, Leśna Huta, Lubichowo, Mestinowo, Mirachowo, Suleczyno, Wawrzy-
nowo, Wejherowo, Wirty, Wysoka (Orłoś 1935); Osie, Buśnia (Hennings 1891);
Dąbek, 18.8.34, Kępa Bedłowska, 4.9.35, między Osłoninem i Mrzezinem, 15.8.35
(Teodorowicz, 1936); Kat — Brenna, Panki, Paruszowice, Rzeniszów, Zrębice
(Orłoś 1935); Bukowiec, 22.5.68, Katowice-Panewniki, 30.8.72, leg. Z. Heinrich,
I. Jalocho, W. Wojewoda, det. W. Wojewoda, KRAM-F 13531, na pniaku
Pinus sylvestris, 25.10.72 i Świerkianiec, na pniaku i korzeniach *P. sylvestris*, 2.11.72,
leg. et det. S. Domański, HMIPC 5558, 6840 i 6954; Mstów, 9.9.72, leg. et det.
M. Ławrynowicz, UL; Knurów (S. Domański 1963); Kórnik (Zaleski,
Golenia 1954); Cieszyn (Orłoś 1959); Bukowiec, 2.8.73, leg. et det. M. Ła-
wrynowicz, UL; Kie — Sędziejewice, Zagożdżon, Zagnańsk, Włoszczowa, Wierzb-
nik, Szydłowiec, Stachów, Siekierno, Radoszyce, Przedbórz, Łagów, Kozienice, Je-
drzejów, Jedlnia, Garbatka, Brudzewice (Orłoś 1935); Góry Świętokrzyskie: Św.
Katarzyna i Lysogóra, na kłodzie i pniaku *Abies alba*, 11.10.58 i 29.10.63, Chelmska
Góra, na pniaku *Pinus sylvestris*, 30.10.63, leg. et det. S. Domański, HMIPC 1191,
3473, 3529; Ludwinów, 6.11.72, leg. et det. M. Ławrynowicz, UL; Bliżyn, na odziumku
P. sylvestris, 16.6.64, Kielce: wzgórze Karczówka, na pniaku *P. sylvestris*, 26.4.70,
leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13730, 13718; Oksa, na pniaku *P. sylvestris*,
10.10.72, leg. S. Gomul, det. W. Wojewoda, KRAM-F 13539; Cmielów (Ba-
rański 1957); Ko — Walcz (Neuhoff 1928); Łupawa (Orłoś 1960); Kr —
Wisła, dolina Malinki, 27.7.31 (Teodorowicz 1933); Jesień, Grobla, Niepołomice,
Stary Sącz (Orłoś 1935); Żywiec (Hławiczka 1934); Gromnik, Bochnia, Kor-
natka, Kalwaria Zebrzyd., Andrychów, Wadowice, Biała, Spytkowice, Zator (Cho-
dzicki 1964); stoki Rycerzowej 23.5.72, leg. et det. W. Wojewoda, i Sobłowska,
na korzeniach świerka, 7.6.72, leg. et det. I. Jalocho, KRAM-F 12841 i 13809;
Wadowice, na pniaku *Sorbus aucuparia*, 29.4.72, leg. Z. Mirek, det. W. Woje-
woda, oraz Gorce: Rabka, 1.4.73, Łopuszna, 25.7.68, stoki Kułakowego Wierchu,
20.8.63, Rokiciny, 16.7.71, Obidowa, 13.7.66, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F
13806, 13790, 13711-4; Krynica, 14.8.72, Pleśna, na obumierającej *Betula verrucosa*,
6.6.70, Szczucin, na korzeniu *Pinus sylvestris*, 17.3.72, Rytro, 27.7.72, leg. et det. I. Ja-
locho, KRAM-F 13506, 13741, 12592, 13817 i 16.9.59, leg. et det. B. Gumińska,
HMIPC 296; Krościenko, 23.9.58, leg. et det. A. Skirgiełło, WA 7205; Pieniny,
k. przełęczy Szopka, 25.8.67, leg. et det. H. Kreisel (in lit.); Chrzanów, na głę-
bokości 220 m w kopalni na sosnowym obudowaniu chodników, leg. P. Sobczyń-
ski, det. W. Wojewoda, KRAM-F 13762; Osieczany, na korzeniach jodły, 5.6.70,
zbocze Uklejnej, na pniaku jodły, 26.7.72, góra Chelm, 26.7.72, Zawoja-Widły, 12.9.64,
Szarów, 18.10.62, Blota, 18.10.62, Ludźmierz, 31.5.71, rez. Bór na Czerwonym, 24.7.71,
rez. Białowódzka Góra k. Tęgoborza, 16.5.62, Raba Niżna, 28.8.67, Skąły Panińskie,
6.10.67, Las Wolski, 12.10.66, Raba Niżna, 28.8.67, Niedzica, 22.9.66, Czajowice, na
kłodzie *Pinus sylvestris*, 3.5.72, Jaroszewiec, 8.9.58, Ojcowski Park Narodowy: wąwóz
Jamki, 11.5.64 i 4.9.64, Chelmska Góra, 27.7.62, wąwóz Ciasne Skalki, 8.9.64, Dolina
Sąspowska, 30.1.64, Złota Góra, 10.8.66, 23.7.62, 29.12.60, 27.7.61, leg. et det. W. Wo-
jewoda, KRAM-F 13738, 13814-5, 13737, 13728, 13732, 11300, 13726, 13743, 13745,
13717, 13715, 13740, 13546, 13733, 13736, 13720, 13727, 13725, 13721, 13729, 13722-4;
Czorsztyń, 11.8.70, leg. et det. Z. Heinrich, KRAM-F 13716; k. potoku Ociem-

nego, 29.8.67, leg. et det. B. Gumińska, rev. S. Domański, KRA; Krzczonów, 18.5.71, „Bór Harkłowski”, 16.10.70, leg. Z. Heinrich, det. W. Wojewoda, KRAM-F 11221, 13746; Zakopane, Bochnia, Cieszyn (Orłoś 1959); Tylicz, na drewnie jodły, IX.62, leg. et det. B. Gumińska, Babia Góra, na drewnie *Picea abies*, 9.11.63, leg. W. Wojewoda, Sieniawa, 2.10.70, Milówka, 9.9.70, ndl. Porąbka, 23.9.69, Las Wolski, na pniaku sosny, 6.8.68, ndl. Ujsoły k. Zlatnej, 19.6.68, Kłaj, 14.11.67, rez. Butorza k. Rycerki, 22.5.68, leg. et det. A. Orlicz, Las Wolski, na pniaku modrzewia, 13.4.67 Ojców, 7.7.67, Zakopane-Pyszna, 8.6.56, leg. et det. S. Domański, HMIPC 3091, 3618, 6309-10, 6373-4, 6191, 6195, 6063, 6040, 6009, 5559-60, 5238, 5052, 3625; Majerz, Mochnaczka (Gumińska 1967); Lub — Kijowiec, Parczew, Luków, Chotyłów, Hrubieszów, Maloryta, Lublin, Pobołowice, Dzierzkowice (Orłoś 1935); Burzec, Krasnobród, Rejowiec (Błoński 1896); Międzyrzec Podl. (Eichler 1902); Luków (Zyskówna 1936); Krasnobród, Lopiennik, Radzyń Podl., Niezdów, Terespol, Włodawa, Dubeczno, Kołaczce, Kryńszczek, Grabarka, Sobibór (Sierpiński 1963); Zamość, Janów Lub., Biłgoraj, Tomaszów Lub. (Gordziałkowski 1899); rez. Bukowa Góra, na kłodzie jodły, 29.6.64, leg. et det. S. Domański, HMIPC, 4414, i 14.6.68, leg. et det. B. Sałata, UL; rez. Nart-Czerkies, 29.5.59, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13719; Żółkiewka, na pniaku *Pinus sylvestris*, 18.9.63, leg. S. Bałazy, HMIPC 3624; ur. Jata, na jodle, 20.8.34, leg. et det. Z. Zyskówna, rev. F. Kotłaba, PR, i 20.8.34, leg. et det. Z. Zyskówna, WA; Ł — Węglewice, Uniejów, Szadek, Piotrków Tryb., Pajęczno, Regny, Nagórzyce, Lubochnia, Lubień, Brzązewice (Orłoś 1935); Bielawy-Mroga (Rudnicka-Jezińska 1963); Spała (Graniczny 1946); Łódź (Orłoś 1960): Las Łagiewnicki, przy korzeniach modrzewia, 4.11.73, leg. Z. Ławnicka, det. M. Ławrynowicz, UL; Łódź, Park Mickiewicza, 22.10.72, leg. G. Drzeń, det. M. Ławrynowicz, UL; Zofiówka, 23.10.68, leg. E. Olaczek, det. M. Ławrynowicz, UL; Wielkopole, 11.10.72 i rez.: Jasień, 16.9.71, Spała, 2.9.69, Trębaczew, 8.8.68, Nowa Wieś, 25.7.67, Molenda, 12.10.69, Dębowiec, 1.10.67, leg. et det. M. Ławrynowicz, oraz Wiączyń, 17.10.71, leg. H. Sińczak, det. M. Ławrynowicz, UL; Szczawin, na pniaku sosny, 16.4.73, leg. I. Józefowicz, det. M. Ławrynowicz, UL; Krogulec, na pniaku świerka, 30.12.73, leg. J. Wesółowska, det. M. Ławrynowicz, UL; Ol — Łąkorz, Mścín (Orłoś 1935); Guzianka, na kłodzie sosny, 21.8.56, i Ruciane, 19.9.60 leg. et det. S. Domański, HMIPC 892, 1193; Olsztyn (Orłoś 1960); Mikołajki, 14.8.47, Iznota, 20.8.57, leg. et det. A. Skirgiełło, WA 12369, 12233, 1193; Op — Niemodlin (Schroeter 1889); Podlesie k. Głucholazów, na odziomku *Larix*, 26.11.63, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13731; Po — Bralin, Bucharzewo, Czeszewo, Drawsko, Durowo, Kąty, Margonin Wieś, Międzychód, Mochy, Oborniki, Potrzebowice, Promno, Runowo, Rychtał, Sieraków, Solec, Wanda, Wielowieś, Wronki, Zielonka, Chocim, Gołąbek, Bolewice, Śmietnica (Orłoś 1935); rez. Wyspa Konwaliowa (Glaser 1967); Niepruszewo, Cieśle, Podłoziny (Dzięgielowski 1925); Kobylnica (Walne zebrań... 1907); Rakoniewice (Zaleski, Glaser 1953); Ludwikowo (Obmiński 1952; S. Domański 1952); Dobrygość (S. Domański, Dzieciółowski 1955); Rosnówko, 15.5.31, Żelice, 1.2.27, Ludwikowo, 28.2.27, leg. N. Szyndler, Rawicz, 2.10.27, Sęszewo, 29.5.32 (Teodorowicz 1933); Sroda (Pfuhl 1899); Laski, Wielisławice (Mroczkiewicz, Urbański 1960); Kłęka (Orłoś 1960); Siemianice, IX.59, 7.9.61, 28.8.66, Wielisławice, IX.56, XI.59, Mariana, 30.12.63, 11.9.66, leg. et det. S. Domański, HMIPC 280, 1947, 5168, 261, 4135, 3564, 5162; Wesola, 5.12.66, leg. J. Domański, det. S. Domański, HMIPC 5231; Poznań (Schander 1908); Rz — Połonina Wetlińska, Zatwarnica (S. Domański et al. 1970); Bóbrka (Protokół... 1898); Krasieczyn (Szymusik 1901); Węglówka, Majdan (Szwab 1958); Dębica (Kemmer 1934); Zyndranowa, Ostra Góra (Felenczak

1927); Sanok (Orłóś 1959); las Strażnica, 12 i 22.8.61, las Podgórzyn, w pniaku świerka, 14.8.61, Podgórzyn, u podstawy martwej brzozy, 15.8.61 i na żywym korzeniu świerka, 10.8.61, Przesieka, na okorowanym fragmencie pnia żywego *Acer platanoides*, 9.8.61, góra Chojnik, na pniaku świerka, 19.8.61, leg. et det. S. Domański, HMIPC 1899-1903, 2196, 2176; las Bełchówka, 28.8.65, i Bukowsko, na korzeniach jodły, 29.8.65, leg. et det. J. Kirykowska, KRAM-F 13734-5; Cergowa Góra, 25.11.60, rez. Modrzyna k. Barwinka, na korzeniach *Larix*, 21.10.63, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13739, 13742, oraz 17.8.67, leg. M. Ławrynowicz, det. W. Wojewoda, UL; Dukla, Łañcut, górne dorzecze Sanu (Hławiczka 1934); Homola (S. Domański 1961); Magura Małostowska, na kłodzie *Abies alba*, 8.8. i 20.8.58, Gorlice 7.8.58, 7-8.8.63, Magura, Sredni Wierch i Polonina Caryńska k. Zatwarnicy, 29, 21, 24.8.65, góra Sasów i las Bystre k. Baligrodu, 11-12.9.62, góra Magierka k. Gorlic, na korzeniach jodły, 22.8.63, góry: Widelki oraz Kiczera k. Ustrzyk G. i Smerek k. Wetliny, 11.8.60 i 6.9.58, leg. et det. S. Domański, HMIPC 220-1, 219, 222, 3660, 3631, 4803, 4593, 4708, 3626-8, 3291, 911, 1201, 912; Szcz — Wolin (Tarchalski 1960); Szczecin, Puszcza Bukowa (Schulz 1913); Wa — Myszyniec, Jęgiel, Grabownica, Brok, Czerniawa, Jasień, Michalin, Starzyna, Czarny Las, Dąbrowa, Garwolin, Glinno, Kromnów, Lipno, Łąck, Łysa Góra, Maków Maz., Przejmy, Pułtusk, Pruskołęka, Rudniki, Seborgi-Rżaniec, Skierniewice, Skuły (Orłóś 1935); Wilków, Grabina (Orłóś 1965); Brzostowiec, 27.6.72, leg. et det. M. Ławrynowicz, UL; rez. Modrzewina, na pniaku świerka 28.9.55, leg. et det. J. Kinelska WA 5019; 28.11.72, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13813; Warszawa-Rembertów, Otwock (Błoński 1896); Ożarów (Barański 1937); Krogulec, 30.12.73, leg. J. Wesołowska, det. M. Ławrynowicz, UL; Chojnów, 7.10.58, leg. et det. A. Wosińska, WA 8722; Wr — na Szrenicy k. Szklarskiej Poręby, na korzeniach świerka, 8.8.71, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 11391; Lwówek Śl. (Schroeter 1889); Zie — Gorzów Śl. (Maciejowski 1950).

Meripilus giganteus (Pers. ex Fr.) P. Karst.

[= *Grifola gigantea* (Pers. ex Fr.) Pilát]

Grzyb należy do gatunków rzadkich. Chociaż ma owocniki bardzo okazałe, znajdowano je w Polsce rzadko, zawsze na starych pniakach drzew liściastych (*Fagus*, *Quercus*, *Ulmus*, *Aesculus* spp.), rzadziej drzew iglastych (*Picea*, *Abies*, *Pinus* spp.). Stwierdzono również jego rozwój na żywych korzeniach *Aesculus hippocastanum* w Siemianicach. Dotychczas znane stanowiska tego grzyba w Polsce są rozproszone na terenie całego kraju (ryc. 2 I).

Wykaz stanowisk: Gd — Elbląg (Kaufmann 1890); Gdańsk (Lakowicz 1921); Rubno Wlk. (Nitardy 1904); Kie — Lyse Góry (Błoński 1890); Kr — Kraków: Ogród Botaniczny, na pniaku *Aesculus pavia*, 2.11.62, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13747 i 20.4.65, 4.9.63, leg. W. Wojewoda, HMIPC 4466-7, Planty, na *Aesculus* sp., 6.7.71, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 11382; Krzeszowice, na pniaku *Aesculus hippocastanum*, 2.9.72, Płoki, 10.9.72, na pniaku *Aesculus* sp. przy drodze do wsi Pisary, 9.8.70, Raba Wyżna, 500 m n.p.m., na pniaku drzewa liściastego, 23.7.71, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13795, 13794, 11030, 13748; Lub — Świców (Kwieciński 1896); Po — Siemianice, na pniaku i na żywych korzeniach *Aesculus hippocastanum*, 30.7.66, leg. et det. S. Domański, HMIPC 5059-60; Szcz — Puszcza Bukowa, 28.9.-5.10.10 (Schulz 1913); War-

szawa-Lazienki, IX.64, leg. J. Banach, HMIPC 4429; Wr — Jelenia Góra (Bał 1860); Grodziszczce i Sidło w Sudetach (Schroeter 1889); Lubin, na pniaku, 11.10.72, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13749.

Griofola umbellata (Pers. ex Fr.) Pilát

Pasożyt ten wytwarza swoje owocniki na korzeniach i części odziomkowej niektórych gatunków drzew liściastych, głównie dębów, rzadziej graba. Jest u nas bardzo rzadko spotykany (ryc. 2 J).

Wykaz stanowisk: Bi — Białowieża (Orłoś 1955), Park Narodowy, 20.6.72, leg. et det. M. Lawrynowicz, UL; straż Hajnowska (Błoński 1888); Puszcza Ładzka (Błoński 1889); Gd — Elbląg (Kaufmann 1890); Dąbrowa (Nitar dy 1904); Gdańsk (Lakowicz 1921); Kie — Miechów (S. Domański, Orłoś, Skirgiełło 1967); Lub — Puławy (S. Domański, Orłoś, Skirgiełło 1967); Ol — Ruciane, przy korzeniach dębu, 14.9.54, leg. et det. A. Skirgiełło, WA 12870; Po — Poznań (Bał 1860); Rz — ndl. Hołubla, pod grabem i dębem w sąsiedztwie olszy i buka, 25.7.63, leg. T. Korecki, det. W. Rudnicka-Jezierska, WA 12570 i 12871; Zagórz, 18.8.66, leg. et det. M. Wawrzkiwicz KRAM-F 12030; Jasło-Brzeziny, na pniu dębu, VIII.58, leg. et det. A. Nespiać, AMWR; Wa — Warszawa (Chełchowski 1898); Wr — Wrocław, Ziębice, Ząbkowice Śl., Jedlinka k. Wałbrzycha, Bystrzyca Górna (Schroeter 1889).

Boletinus cavipes (Opat.) Kalchbr.

Borowiec dęty nie jest pospolity w Polsce, chociaż zwykle pojawia się gromadnie. Należy do grzybów związanych rozwojem z modrzewiem, toteż wytwarza owocniki zawsze w sąsiedztwie drzew tego rodzaju. W Tatrach dochodzi do 1300 m n.p.m. (Pilát). Okres występowania: VIII-X (ryc. 2 K).

Wykaz stanowisk: Gd — Gdańsk (Lakowicz 1921); Kat — Złoty Potok, 25.8.36, leg. et det. A. Skirgiełło, WA 4798; Kie — Chełmowa Góra, las bukowo-modrzewiowy, 14.10.37, leg. et det. A. Skirgiełło, i VIII.63, leg. et det. Z. Domański, WA 4798 i 14287; Kr — Zakopane, VIII.63, leg. et det. Z. Domański, WA 11175; Lub — Puławy (Wróblewski 1915); Ł — rez. Trębaczew, 18.10.67 i 20.8.70, leg. et det. M. Lawrynowicz, UL; Op — Prószków, Prudnik, Głucholaży (Kallenbach 1926-36); Sowin (Schroeter 1889); Szcz — Świnoujście (Stier 1931), Nęczyn (Kallenbach 1926-38); Wr — Bobrowice, Szwedzkie Skały, Pogórzyn, Mumłowski Wierch (Schulz 1912b); Góry Izerskie, Sowie i Złote (Kallenbach 1926-38); Przesieka, w lesie pod modrzewiem, 18.8.61, leg. et det. S. Domański, HMIPC 2170; Gradów, Wrześnica (Schroeter 1889).

Laccaria amethystea (Bull. ex Mérat) Murill

[= *Laccaria amethystina* (Huds. ex Hook.) Cooke]

Laccaria amethystea jest grzybem w Polsce szeroko rozpowszechnionym, występującym w okresie od lipca do października na ziemi stosunkowo wilgotnej; spotykana bywa w zaroślach i w lasach różnego typu; niektóre z nich pod względem fitosocjologicznym należą do następujących zespołów: *Abieti-Piceetum montanum*, *Abietetum polonicum*, *Circeo-Al-*

netum, *Fago-Quercetum*, *Fagetum carpaticum*, *Galio-Abietetum*, *Galio-Carpinetum stachyetosum silvaticae* i *lathyretosum verni*, *Melico-Fagetum typicum*, *Pino-Quercetum*, *Tilio-Carpinetum* i *Trientali-Fagetum*. W górach (Tatry) znajdowany był na wysokości około 1000 m n.p.m. (ryc. 2 L).

W poniższym wykazie brak jest stanowisk Schroetera (1839), który dany gatunek wymienił w swym dziele jako formę i nie podał dla niej miejsc znalezienia. Przeanalizowanie jego zielnika wraz z barwnymi szkicami wskazuje na zbiór *Laccaria laccata* (Scop. ex Fr.) Bk. et Br.

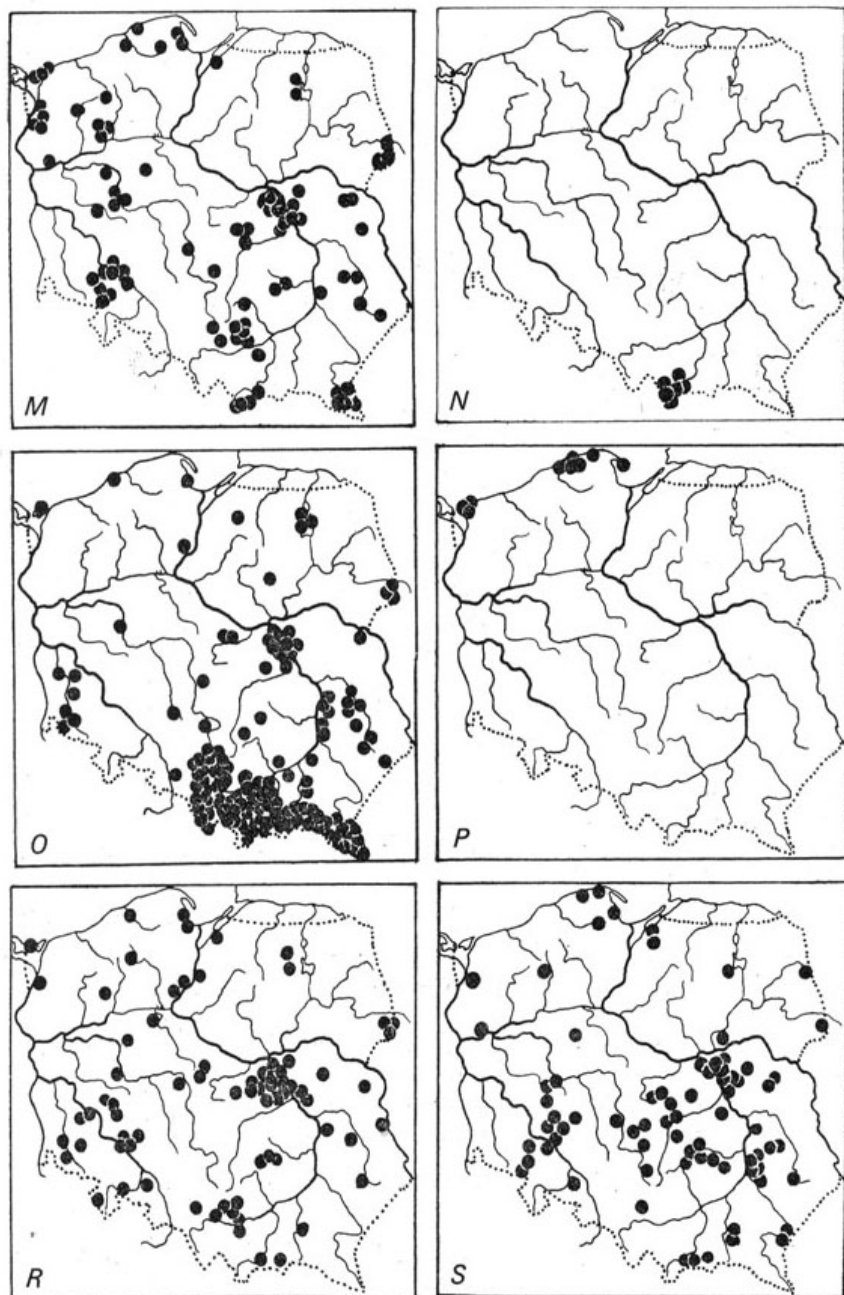
Wykaz stanowisk: Bi — Białowieża, 14.8.61, leg. et det. A. Skirgiello, WA 9540, i 6.9.66, leg. et det. B. Gumińska, UJ; Białowiecki Park Narodowy, 24.10.59, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13760; Gd — ndl. Bożępole, *Melico-Fagetum Calamagrostietum* (pH 4,0 — obficie), 22.10.70, Kadyny, *Melico-Fagetum typicum*, 29.9.68, Rozewie, 1.10.68 i ndl. Gniewowo k. Wejherowa, *Melico-Fagetum typicum*, 24.10.70, Góra Zamkowa k. Kartuz, *Melico-Fagetum*, 30.9.63 i 24.10.70, *Trientali-Fagetum*, 8.9.69 i 24.10.70, *Melico-Fagetum Festucetosum*, 30.9.63, 8.9.69 i 24.10.70, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Kie — Góra Chelmowa, VIII.64, leg. et det. Z. Domański, WA 14262; koło Lysicy, *Circeo-Alnetum* oraz *Abietetum polonicum*, 12.10.68, Czarny Las, 23.9.65, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Ko — Słupsk, VIII-IX.62, leg. et det. Z. Domański, WA 11467 i 11399; Dębina k. Rowów, 19.7.71, Czysa, *Trientali-Fagetum* (pH 3.5), 9.7.71, Wysoka, *Fago-Quercetum*, 23.10.70, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Kr — dolina Kowańca, VIII.61 i Zakopane, IX.63, leg. et det. Z. Domański, WA 9237 i 11191; Krościenko (k. wsi Kłodno), ca 500 m n.p.m., leg. et det. H. Kreisel i M. Lisiewska (in lit.); Mała Roztoka (Gumińska 1962); Muszyna (Gumińska 1966); Barani Groń (Wojewoda 1965); leśn. Babia Góra, 800 m n.p.m., *Galio-Abietetum*, 20.9.68 i *Fagetum carpaticum*, 10.10.72, leśn. Filaków Grań, 1000 m n.p.m., *Abieti-Piceetum*, 12.10.72, leg. et det. A. Bujakiewicz, UP; Podwilk, 760 m n.p.m., las iglasty, leg. et det. Z. Heinrich, KRAM-F 12084; Łopuszna, *Dentario glandulosae-Fagetum*, 950 m n.p.m., 16.7.63, Jaroszewiec, 20-22.9.50, Ojców, 24.8.62, dolina Saspowska, 29.8.64, Złota Góra, 30.8.60, Góra Chelmowa w Ojcowie, 27.9.67, Pieskowa Skała, *Tilio-Carpinetum*, 24.8.62, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13757, 13753, 13750, 13752, 13753, 13755, 13754; dolina Prądnika, *Tilio-carpinetum*, 7.9.60, wąwóz Jamki, *Fagetum carpaticum*, 17.8.61, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; Ispina, 6.9.63, leg. J. Banasik, det. W. Wojewoda, KRAM-F 13756; Harkłowa — Łopuszna, 16.10.70, leg. et det. I. Jalocho, KRAM-F 13761; dolina Ociemnego, 25.8.70, leg. et det. E. Lagowska, UJ; Białe Skalki, 21.9.70, Gródek, 14.10.70, leg. et det. B. Myjak, UJ; Łąka Kurnikowska, 24.8.65, leg. et det. B. Gumińska i 12.8.70 leg. et det. E. Lagowska, UJ; Wielka i Mała Dolina w Pieninach, 31.8.67, Międzybrodzie Bielskie, stoki Magurki, 4.10.64, Tylicz — Rzeki, 8.60, Rytro — Roztoka, 23.8.59, Tylicz — Krynica, 14.10.60 i 26.9.62, Maciejowa, las na Margoniu Niżnym, 19.8.67, leg. et det. B. Gumińska, UJ; Lub — Zwierzyniec, 8.65, leg. et det. Z. Domański, WA 14689; Dąbrowa, 8.9.65, Grabówka, młodnik dębowy, 11.10.65, Stary Rachów k. Anopola, 10.9.65, rez. Brzeziczno k. Rogoźna, *Vaccinio myrtilli-Pinetum*, 23.9.70, Zemborzyce, 28.7.65, Majdan, *Tilio-Carpinetum*, 21.7.66, rez. Obrocze, Bukowa Góra i Czerkies, *Fagetum carpaticum*, 29.7.65, 6.9.66 i 27.7.66, Świdnik i Dominów, *Pino-Quercetum*, 2.8.66 oraz 17.7. i 31.8.66, leg. et det. B. Salata, UL; L — Bielawy-Mroga i Stanisławów (Rudnicka-Jeziarska 1963); Kobieli Wielkie, 20.9.61, leg. et det. A. Skirgiello, WA 9719; rez. Ostrowy, Molenda, Komarówka, Nowa Wieś, Dębowiec i Spala, *Tilio-Carpinetum*, 4.9.67, 20.10.68, 25.8.66, 17.9.68, 8.10.68 i 2.9.69 oraz rez. Trębaczew, *Potentillo albae-Quercetum*, 1.10.69, leg. et det. M. Lawry-

nowicz, UL; rez. Lubiaszów, *Tilio-Carpinetum*, 21.9.72, leg. et det. G. Drzeń, UL; rez. Galków i Więczyn, 8.10.71 i 30.9.71, leg. et det. H. Sińczak, UL; Ol — Ruciane, 14.8.56, 4.9.54, Kamień, 14.8.57 i Kamień — Wigryny, 26.8.57, leg. et det. A. Skirgiello, WA 11790, 12272, 11673, 12297; Po — Jezioro (Domański 1955); Wągrowiec, Oborniki, Szamotuly, Nowy Tomyśl, Poznań, Września, Krotoszyn (Lisiewska 1967); Kórnik, 17.10.68, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Jastrzębsko Stare, 7 i 16.11.67, leg. L. Guzowski, det. M. Lisiewska, UP; ur. Murzynówko k. Kurzynowa Leśnego, *Fragino-Ulmetum*, 9.65 i 9.66, ur. Wielki Las k. Posadowa, 9.63, ur. Dakowy Mokre, 5.64, leg. et det. A. Bujakiewicz, UP; ndl. Kąty, 9.67 i 9.68, leg. Z. Endler, det. M. Lisiewska, UP; ndl. Żegrowo, 10.68, leg. M. Papala, det. M. Lisiewska, UP; Rz — Przemysł-Lipowicz, *Tilio-Carpinetum*, 14.9.62, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13751; Bieszczady: Hulskie, kwaśna buczyna (Domański et al. 1970); Dwernik, dol. potoku Caryńskiego, 30.8.65, Dział i Smerek, 6.9.58, buczyny w Ustrzykach Górnych, 15.8.60, w dol. Rzeczyca, 19.8.60, na Magurze k. Zątnicy, 29.8.65 oraz pod Szerokim Wierchem, leg. et det. A. Skirgiello, 13510, 8641, 10245, 10246, 13509, 10243, WA; Jawornik (Gumińska 1959); Dobrucowa, Jedlicze, Brzeziny, Podbuczyna k. Jasła, Iwoniec (Nespiak 1960); Szcz — Woliński Park Narodowy, *Melico-Fagetum*, *Fago-Quercetum*, *Pino-Quercetum*, leg. et det. M. Lisiewska, UP; rez. Bukowe Zdroje, Źródłiskowa Buczyna, Buczynowe Wąwozy (Lisiewska 1963); Wa — Konstancin, 13.8.61, leg. et det. B. Górską, WA 10442; rez. Dębina, 9.8.62, leg. et det. W. Długosz, WA 10934; Lipce Reymontowskie, 10 i 20.8.59 oraz 12.9.59, leg. et det. D. Tabaszewska, WA 9977; Młociny, 10.60, leg. et det. Z. Domański, WA 9239; rez. Modrzewina (Kinelska, Roślik 1959); Podkowa Leśna, 3.10.70, leg. et det. M. Lawrynowicz, UL; wydma Łuże, X.58, leg. et det. W. Rudnicka-Jezierska, WA 13119; Teofile, IX.61, leg. et det. Z. Domański, WA 938; Wr — Karkonosze, regiel górny k. Łabskiego Szczytu, IX.59, leg. et det. A. Nespiak (in lit.); Żie — ndl. Bogdaniec k. Gorzowa Wlkp., *Melico-Fagetum typicum* oraz *Galio-Carpinetum stachytosum silvaticae*, VII-X.68-69, leg. W. Woźniak, det. M. Lisiewska, UP.

Tricholoma sulphureum (Bull. ex Fr.) Kumm.

Gąska siarkowa występuje dosyć często, choć pojedynczo lub po kilka tylko okazów, w lasach różnego rodzaju, liściastych, iglastych i mieszanych w całej Polsce, w okresie od sierpnia do października, a nawet do listopada. W Tatarach notowana na wysokości około 1250 m n.p.m. (ryc. 3 M).

Wykaz stanowisk: Bi — Puszcza Ładzka, Białowieża (Błoński 1889); Park Narodowy, *Querceto-Carpinetum*, *Pineto-Quercetum* (Nespiak 1959) i 10.8.61, leg. et det. A. Skirgiello, WA 12452; By — Janowiec Wlkp. (Szulczewski 1969); Gd — Oliwa (Bericht... 1916); Gdańsk (Lakowitz 1921); Elbląg, las bukowy (Kaufmann 1916); ndl. Gniewowo, *Melico-Fagetum typicum*, 24.10.70, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Kie — Lyse Góry (Błoński 1890); Baltów (Błoński 1896); Ko — Wałcz, Szczecinek, Drawsko Pom. (Basset 1921); Kluki, *Fago-Quercetum*, 29.9.67, 27.9.69, 17.11.72, leg. et det. A. Bujakiewicz, UP; Słupsk, las sosnowo-dębowy, VIII.60, vid. Z. Domański; Kr — Pieniny: las jodłowy nad Lonnym Potokiem, 13.9.67, na Kaczem, 19.9.64, leg. et det. B. Gumińska; UJ; Ociemny Potok, 25.8.70, Gródek, 14.10.70, leg. et det. B. Myjak, UJ; Ociemny, 15.10.70, i polana Kurnikówka, 18.9.70, leg. et det. E. Lagowska, UJ; Jarosław, *Dentario enneaphyllidis-Fagetum*, 27.8.58, Ispina, *Tilio-Carpinetum*, 13.9.60,

Ryc. 3. Rozmieszczenie w Polsce stanowisk (distribution géographique en Pologne): *Tricholoma sulphureum* (M), *Catathelasma imperiale* (N), *Schizophyllum commune* (O), *Psatyrella ammophila* (P), *Coprinus comatus* (R), *Russula virescens* (S)

Nielepice — Mlynka, las bukowy, 17.9.72, Tunel 13.9.60. Ojców: *Tilio-Carpinetum*, 12.10.60, wąwóz Jamki, 7.9.60, Złota Góra, 30.8.60, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13767, 13766, 13765, 13793, 13768, 13763, 13769; Pieskowa Skała, *Tilio-Carpinetum*, i Złota Góra, 22.9.63 i 7.9.60, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; Tatry: dolina Miętusia, 10.9.66, leg. et det. H. Handke, WA 14481, Adamica, ca 1250 m n.p.m., *Piceetum*, 25.8.67, leg. et det. H. Kreisel, M. Ławrynowicz, M. Lisiewska, GF; Roztoka Mała (Gumińska 1962); Lub — Dominów, las grabowo-dębowy, 31.8.66, Zemborzycze, las dębowy, 7.10.66, Zastocze, *Quercu-Carpinetum*, 12.8.65, rez. Obroc, *Fagetum carpaticum*, 7.9.66, leg. et det. B. Salata, UL; Zwierzyniec, VIII.67, leg. et det. Z. Domański, UW 16290; Międzyrzec Podl.: lasy Liski i Omelno (Eichler 1900); Tomaszów Lub. (Błoński 1896); *Tilio-Carpinetum* w: rez. Molenda, 20.10.68, rez. Spała, 1.10.68, rez. Dębowiec, 1.10.67, rez. Nowa Wieś, 17.9.68, oraz *Potentillo albae-Quercetum* w rez. Trębaczew, 13.11.67, leg. et det. M. Ławrynowicz, UL; Ol — Ruciane, 14.9.65, i Kamień, 27.8.57, leg. et det. A. Skirgiello, UW 18254, 12287; Po — Płociczna, Kalina (Neuhoff 1928); Ludwikowo, Jeziory (S. Domański 1955); rez. Wyspa Konwaliowa (Glaser 1967); Leszno (Remus 1916); Bojanowo (Vorwerk 1905); Janowiec Wlkp. (Szulewski 1909); Kórnik 10.10.68, leg. et det. M. Lisiewska, UP; ndl. Kąty, *Melico-Fagetum typicum*, leg. Z. Endler, det. M. Lisiewska, UP; Rz — Przemysł-Lipowica, 14.9.62, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13764; Wetlina, las bukowy ze świerkiem, 6.9.58, leg. et det. A. Skirgiello, WA 8605; Jawornik, Dział Smerek (Gumińska 1959); grąd na zboczu Hulskiego (Domański et al. 1970); Szcz — Wilkowo, *Fago-Quercetum*, 23.8.60, Międzyzdroje, 12.10.62, Wiselka, 14.9.61 (Lisiewska 1966); Szczecin, Puszcza Bukowa (Schulz 1913): na zachód od drogi do Chlebowa (Schulz 1912), rez. Źródłiskowa Buczyna i Bukowe Zdroje (Lisiewska 1960); Wa — Węglowa Wólka, Rembertów (Błoński 1896); Młociny, Wawer, Miłosna (Chelchowski 1888); Stefanów, las sosnowo-dębowy, 10.10.68, leg. et det. L. Błaszczuk, WA 18632; rez. Dębina, 8.10.62, leg. et det. W. Długosz, WA 10878); Palmiry, IX.62, i Majdany, 6.10.62, leg. et det. W. Rudnicka-Jezierska, WA 12915, 12904; Teofile, IX.61, leg. et det. Z. Domański, WA 9320; Chojnów, 15.9.58, leg. et det. A. Wosińska, WA 8821; Wr — okolice Strzegomia, Brachów, Oława, Krasków, Kruków, Kręsko, Mrozów, okolice Środy Śl., Wrocław-Osobowice (Schroeter 1889); Zie — ndl. Bogdaniec k. Gorzowa, 22.8. i 14.10.63, leg. W. Woźniak, det. M. Lisiewska, UP.

Catathelasma imperiale (Fr. ap. Lund) Sing.

[= *Biannularia imperialis* (Fr.) G. Beck; *Armillaria* Fr.; *Clitocybe* QuéL.]

Dotychczas dwupierścieniak cesarski notowany był w Polsce jedynie z Tatr i Gorców, gdzie pojawiał się w świerczynach lub zalesieniach mieszanym z domieszką świerka. Znajdowano go w okresie od lipca do listopada na wysokości około 600-860 m n.p.m. (ryc. 3 N).

Wykaz stanowisk: Kr — Tatry: Zakopane, 8.9.63, leg. H. Rembertowicz-Szyborska, det. W. Rudnicka-Jezierska, WA 12631, świerczyna na Skalce nad Łysą Polaną, VII-IX.51, vid. A. Nespiak, przełęcz Za Bramką, 1.9.63, leg. K. Zarzycki, det. B. Gumińska, KRA, dolina Chochołowska, ca 800-860 m n.p.m., 11.9.61, leg. H. Głogaczowska, det. W. Wojewoda, KRA, i k. polany Huciska w lesie świerkowym, 800-860 m n.p.m., 11.11.61, leg. H. Głogaczowska, det. W. Wojewoda, KRAM-F 11534; Gorce: dolina Kowańca, VIII.57 (Z. Domański 1965).

Schizophyllum commune Fr. ex Fr.

Grzyb rozwija się na drewnie rozmaitego rodzaju (okorowanym), raczej w pierwszych stadiach jego rozkładu: na pniakach, martwych i ginących gałęziach oraz opadłych gałązkach wielu gatunków drzew, głównie liściastych, a nawet na wypaleniskach; występuje w różnych zbiorowiskach, w lasach, zaroślach, na drewnianych mostkach, belkach, płotach itp. Znajdowano go przez cały rok na drewnie przedstawicieli rodzajów: *Tilia*, *Fagus*, *Alnus*, *Carpinus*, *Betula*, *Populus*, *Quercus*, *Malus*, *Acer*, *Aesculus*, *Picea*, *Pinus*, *Ulmus*, *Sarothamnus scoparius*. W górach notowany na wysokości 1220 m n.p.m. Jest bardzo pospolity w całej Polsce i — być może — z tego powodu zwykle pomijany przy zbiorach. Interesujący jest również fakt uznania tego gatunku grzyba przez Nordina (1969) za element południowy we florze Szwecji (ryc. 3 O).

Wykaz stanowisk: Bi — Białowieża, Park Narodowy, VI.25, leg. et det. W. Siemaszko, KRA, i na kłodzie *Carpinus betulus*, 28.10.56, leg. et det. S. Domański, HMIPC 14454; Teremyski (Błoński 1889); tartak Grudki (Walek-Czernecka 1935); By — Laskowice (Hennings 1891); Gd — Elbląg, las Bażantarnia (Kaufmann, 1921), Gdańsk, VIII.60, leg. J. Endtmann, det. H. Keisel, GF; Przywidz, na gałązce lipy, 23.7.61, leg. et det. A. Skirgiello, WA 9758; Kat — Nędza (Schroeter 1889); Wisła, 11.49, na *Fagus*, leg. R. Kobendza, det. A. Skirgiello, WA 17190, oraz dolina Malinki, 28.7.31 (Teodorowicz 1933); Srocko, na kłodzie *Populus*, 6.6.73, leg. et det. M. Ławrynowicz, UL; Mureki, na *Fagus*, 26.9.70, Brynica, 25.5.71, Swierklaniec, na *Betula*, 25.5.71, Golonóg, na gałązce *Pinus sylvestris*, 25.5.71, Katowice-Panewniki, na *Betula*, 12.10.72, leg. et det. S. Domański, HMIPC 6541, 6573, 6577, 6589, 6828-9; Katowice-Panewniki, na kłodzie *Pinus sylvestris*, 29.9.72, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13582; Kie — Nieklan (Chelchowski 1893); Ispina, 29.1.74 i Moskorzew, na pniaku drzewa liściastego, 6.3.72, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 12501; Przysucha, na kłodzie buka, 5.10.73, leg. et det. M. Ławrynowicz, UL; Ko — Mielno, na kłodzie *Picea abies*, 12.7.73, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 14991; Kr — Kraków: Ogród Botaniczny, na pniu *Acer*, III.15, leg. et det. A. Wróblewski, 12.12.62 i na *Populus*, 7.6.60 oraz na ul. Bronowska, na *Tilia*, 6.9.64, Bonarka, 10.3.74, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 11678, 13783, 13782, 13776, 14973, Ogród Botaniczny, 15.8.69, leg. J. Endtmann, det. H. Keisel, GF; Kraków-Wola Justowska, 22.1.74 i Kraków-Chełm, 27.1.74, vid. W. Wojewoda; Ogrodzieniec, 20.6.73, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 14972; Tatry: skałka nad Lysą Polaną, na *Picea*, 22.7.69, leg. et det. S. Frejlik, WA 17190; Nowy Targ, leg. et det. Z. Domański, WA 9315, i na *Alnus*, 600 m n.p.m., 14.4.72, leg. et det. I. Jalocho, KRAM-F 6764; Krzeszowice (Namysłowski 1910); Markowy Potok i Markowe Rówienki (Wojewoda 1965); Za Przysłupiem, na *Fagus*, 2.6.67, leg. A. Pollak, Szezakowa, na *Salix*, 9.11.72, leg. et det. S. Domański, Wojkowa, na kłodzie *Carpinus*, 8.10.69 i Kłaj, na kłodzie *Pinus*, 14.11.67, leg. A. Orlicz, HMIPC 5242, 6962 i 6986, 6204, 6030; Chobot i Ispina, 29.1.74, vid. W. Wojewoda; Kłaj, 19.10.69, leg. A. Frey, det. W. Wojewoda, Krzeszowice i Czatkowice, VII.08, leg. et det. B. Namysłowski, Jawiszowice, na *Cerasus avium*, 9.12.38, leg. R. Gajdzica, det. W. Stec-Rouppertowa, Mała Wieś, 9.10.33, leg. J. L., det. J. Zabłocki, Skawina, 29.6.72, leg. et det. Z. Mirek, Iwkowa, 18.5.72, Soblówka, na pniaku *Picea*, 9.6.72, Uście Słone, 29.3.72, Szczucin, 17.3.72, leg.

et det. I. Jalocho, KRAM-F 13779, 11677, 11676, 11674, 13805, 13768, 12654, 12595; Rabka-Zaryte, 18.8.31, leg. et det. W. Zablocka, KRA; Grodzisko, na *Betula*, 13-14.12.38, leg. et det. Stec-Rouppertowa, KRA; Skawce, leg. W. Szafer, det. B. Gumińska, KRA; Rytro — Roztoka Mała, 27.8.59, pasmo Radziejowej — Dzwonkówka, 30.8.53, Sucha, 9.7.52, Facimiech, na *Alnus*, 26.5.67, las Ociemny, 15.10.70, k. Białych Skał w Pieninach, 16.5.70, leg. et det. B. Gumińska, KRA; Krościenko, na *Fagus*, 28.9.55, leg. et det. A. Skirgiello, WA 7263 i 15.3.72, leg. et det. I. Jalocho, KRAM-F 12543; dolina Kowańca (Z. Domański 1965); góra Luboń pod Rabką (Wodziczko 1911); Zawoja, 750 m n.p.m., 20.9.68, leg. et det. Bujakiewicz, UP; Czatkowice, Paczółtowice, Dol. Eliasza, Czarna, VIII.08. leg. [?] B. Namysłowski, det. W. Wojewoda, KRAM-F 11681; Wola Filipowska, na kłodzie *Aesculus*, 3.5.64, Ponice, na *Alnus*, 29.12.72, góra Chelm k. Myślenic, na gałęzi *Pinus*, 26.7.72, Ochotnica Górna, 900 m n.p.m., 12.7.66, Nielepice, na gałązce *Sarothamnus scoparius*, 17.9.72, Jaroszewiec, 29.9.58 i 10.8.58, Gorce: rez. im. Orkana, 27.10.65, Lopuszna — Zarebek Niżni, 19.7.63, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13780, 11691, 13816, 13811, 13796, 13784 i 13777, 13785, 13775; Czarny Dunajec, na pniaku *Picea*, 1.8.70, leg. et det. Z. Heinrich, i wawóz Jamki, 28.10.63, leg. R. Rajchel, det. W. Wojewoda, KRAM-F 10933, 13781; Jamki, 7.6.63 i Pieskowa Skała, 22.9.65, leg. et det. W. Wojewoda, KRA; Lub — Puławy (Wróblewski 1915) i zbiory F. Berdaua, KRAM-F 11679; Bochotnica, Tomaszów Lub. (Błoński 1896); Międzyrzec Podl. (Eichler 1900); Hańsk, Kracie, Dubeczno (K wieciński 1896); Zwierzyniec, VIII.69, leg. et det. Z. Domański WA 17749; Lublin, 5.8.66, Dominów, 17.7.66, Wandzin, 6.11.65, Grabówka, na gałęzi jabłoni, 9.7.65, Dąbrowa, na pniaku dębu, 8.9.65, Obroc, 17.9.65 i na grabie, 22.4.67, Czerkies, 28.9.67 i 15.11.67, Brzeziczno, 23.9.70, leg. et det. B. Sałata, UL; L — Bielawy-Mroga, 1959 i 1961, leg. et det. W. Rudnicka, WA 10588 i 12466; Stanisławów (Rudnicka-Jeziarska 1963); Glinna, 28.6.58, leg. et det. A. Skirgiello, WA 9759; Skrzydlów, na *Ulmus*, 14.11.73, Łódź, 29.5.72, rez. Spała i Trębaczew, 10.11.70, Kaleń, 11.10.72, Srocko 6.6.73, leg. et det. M. Ławrynowicz, UL; Ol — Kamień, 24.8.57, Guzianka, 15.8.56, Szeroki Bór, 13.8.56, leg. et det. A. Skirgiello, WA 11700, 11621, 11804; las Zwierzyniec k. Morąga, 10.10.46, leg. H. Czeczott, det. A. Skirgiello, WA 12484; Po — Poznań (Teodorowicz 1933); Siemianice, na drzewnie *Acer*, 13.11.60, i na drzewnie *Aesculus* (leg. M. Kupczak), 16.3.61, leg. et det. S. Domański, HMIPC 648, 721; Rz — góra Tarnica, na *Fagus*, 2.9.61, leg. S. Bałazy, Ustrzyki Górne, 14.8.60, Bobaki i Bartne, 18.8.63, Homola, 16.8.58, Gorlice, 8.8.58, leg. et det. S. Domański, HMIPC 1573, 1446, 3234 i 3257, 185, 184; Ocice, na *Pinus*, 8.10.71, leg. et det. B. Sałata, UL; Bystrzyca, 10.11.63, leg. K. Szczepanek, det. B. Gumińska, KRA; Wetlina, 10.9.58, leg. et det. B. Gumińska, KRA; Luboń pod Rabką, Żółków (Wodziczko 1911); Zydranowa (Felenczak 1927); Dębica (Namysłowski 1910); Jawornik, Smerek (Gumińska 1959); Chryszczata, Hulskie (S. Domański et al. 1967); Połonica Caryńska (S. Domański et al. 1970); Baligród, dolina Głębokiego, 21.8.65, Magurzec, 3.8.65, Działkowice, 27.8.65, Kiczera, 25.8.65, leg. et det. A. Skirgiello, WA 10715, 13436, 13421, 13448, 13422; Dział, 5.9.58, leg. A. Skirgiello, A. Wosińska, E. Wawrzyniak, det. A. Skirgiello, WA 8610; Jasło, las Żółkowski, 2.4.10, leg. et det. A. Wodziczko, Deszno i na *Juglans*, Kosów k. Sanoka, leg. et det. K. Stecki, las Lipowiec k. Dukli, 22.10.71, Dębica, VIII.09 (leg. ?), Połonica Wetlińska, 1220 m n.p.m., 24.8.65, Dwernik, 30.8.65, Małastów, 26.6.69, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 11675, 11686, 11687 i 11689, 13786, 11680, 13788, 13787, 14547; Szcz — Międzyzdroje, 12.7.60 (Lisiewska 1966); Wa — Warszawa: Koło, na *Juglans*, Mokotów, Al. Ujazdowskie, Belweder, Wierzbno, Sielce, Bielany (Chelchowski

1888); Ogród Botaniczny, 2.11.38, leg. et det. I. Godowska i 27.11.40, leg. et det. A. Skirgiello, WA 15885; Frascati, Park Praski, Ruda pod Bielaniem, Mokotów, Królikarnia, Kaluszyn (Błoński 1896); Białogon, Chojnowo (Chełchowski 1898); Babice, 14.11.86, leg. et det. F. Błoński, WA Fungi varsov. exsicc. nr 135; rez. Modrzewina, IX.55, leg. et det. D. Sikorska, WA 5076, i 28.11.72, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13812; Chojnów, 19.9.58, leg. et det. A. Wosińska, Otwock, IX.70, leg. et det. T. Olszewska, Dąbrowa Stara, 1.9.59, leg. et det. W. Rudnicka-Jeziarska, las Sokule, IX.69, leg. et det. B. Sadowska, WA 8814, 18749, 12512, 17320; Wr — Wrocław (Borek, Biskupin, dwie ulice), Świdnica, Książ, Duszniki Zdrój (Schroeter 1889); Rakowice Wielkie, na *Tilia*, 26.8.89, leg. et det. E. F. Dresler, WA 4566 i 4568; Iłowa Żagańska, 30.6.65, leg. et det. A. Skirgiello, WA 15545; dolina potoku Czerwień (S. Domański 1963a); Zie — Przemków, 27.6.65, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13778.

Phaeolepiota aurea (Bull. ex Fr.) Maire ex Konr. et Maubl.
[= *Pholiota vahlii* (Schum. ex Fr.) Sev. Pet.]

Ten piękny i charakterystyczny grzyb dotychczas nie został znaleziony na ziemiach Polski.

Psatyrella ammophila (Dur. et Lév.) Orton
[= *Deconica ammophila* Dur. et Lév.; *Psilocybe ammophila* (Dur. et Lév.) Gillet; *Drosophila ammophila* (Dur. et Lév.) Kühn. et Romagn.]

W Polsce *Psatyrella ammophila* została stwierdzona wyłącznie na wydymach nadmorskich w zespołach: *Elymo-Ammophiletum*, *Helichryso-Jasionetum*, *Empetro nigri-Pinetum*. Notowana od czerwca do października. Przypuszczalnie występuje częściej, ale nie została zaobserwowana przez nielicznych mikologów interesujących się mikoflorą wydym (3 P).

Wykaz stanowisk: Gd — Hel, Dębek (Teodorowicz 1936); Leba, *Helichryso-Jasionetum*, 2.7.69, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Leba, wydmy, VIII.51, vid. A. Nespiak; Ko — Czolpino, 18.6.67 i 25.9.68, Rowy, 7.10.71 i 7.10.72, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Szcz — białe wydmy między Grodnem a Wiselką, *Elymo-Ammophiletum*, 25.8.60 i 12.10.62, podnóże klifu z buczyną storczykową, 14.9.61, Wiselka, 13.10.62 i 20.8.63 (Lisiewska 1966).

Coprinus comatus (O. F. Müll. ex Fr.) S. F. Gray

Grzyb wytwarza owocniki na glebie względnie wilgotnej, w ogrodach, na ugorach i pastwiskach, przy drogach wśród traw, w zaroślach (np. *Alno-Padion*) i w lasach różnego rodzaju. Jego stanowiska wiążą się w pewnym stopniu z siedliskiem stosunkowo zasobnym w substancje odżywcze. Należy do gatunków stosunkowo często spotykanych. Pojawia się zwykle w okresie VII-X. Można go uznać za gatunek synantropijny (ryc. 3 R).

Wykaz stanowisk: Bi — Białowieża (Steinecke 1918): straż Hajnowska (Błoński 1889) oraz *Quercus-Carpinetum* przy bramie do Parku Narodowego, 26.8.64, leg. et det. A. Skirgiello, WA 13040 i *Tilio-Carpinetum*, VIII.55, leg. et det. A. Nespiak AMWR; By — Świecie (Hennings 1891); Parsk k. Gru-

dziadza (Bericht... 1877); Dubielno, okolice (osada Sarniak do II wojny świat.), 4.10.77, leg. Scharlok (Bericht... 1880); Toruń (Hołownia 1959); Gd — Gdańsk (Lakowitz 1921; Bericht... 1908); Elbląg (Nitardy 1904); między Wisłoujściem a Hejbudami (Hołownia 1959); Kat — Gliwice (Schroeter 1889); Kie — Lyse Góry (Błoński 1890); Kielce (Chelchowski 1898); góra Chelmowa, X.65, leg. et det. Z. Domański, WA 14221; Ko — Walcz i Przeręba (Neuhoff 1928); Szczecinek, Drawsko Pom. (Basset 1921); Słupsk, IX.62, leg. et det. Z. Domański WA 11430; Kr — Ojców (Chelchowski 1898); Kraków: cmentarz Rakowicki, 3.10.66, leg. et det. B. Gumińska, KRA, oraz Dąbie, ugory, 5.11.62, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13771; Krościenko 14.9.67 i 10.9.69, Krynica, pod lasem jodłowym, 22.9.62, między Rudawą a Doliną Będkowską, 29.10.64, leg. et det. B. Gumińska, KRA; między Rudawą a Dubiem, w zarosłach *Alno-Padion*, 12.9.71, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 11643; Lub — Międzyrzec Podlaski, VI-IX (Eichler 1900); Hańsk (Kwieciński 1896); Zwierzyniec, X.67, leg. et det. Z. Domański, WA 16327; Lublin, ul. Akademicka, na trawniku, 6.9.67, leg. et det. B. Salata, UL; Puławy (Błoński 1896); Wilkowice, 27.9.72, leg. et det. M. Lawrynowicz, UL; Ol — Drozdowo k. Pisu, las iglasty, wśród traw, 22.9.70, leg. et det. I. Jalocha, KRAM-F 13770; Niemodlin (Schroeter 1889); Po — Turek, pastwisko, X.66 (Z. Domański 1969); Brudzyń (Szulczewski A. 1909); Rawicz, Leszno (Remus 1916); Stare Bojanowo (Vorwerk 1905); Jezioro k. Ludwikowa (S. Domański 1955); ndl. Kąty IX.67 i IX.68, leg. Z. Endler, det. M. Lisiewska UP; Rz — Dobrucowa, las grabowy, VIII.58, leg. et det. A. Nespiak AMWR; Szcz — Szczecin, VII.1910 (Schulz 1912); Trzciągowo, pastwisko, 10.10.62 (Lisiewska 1960); Wa — Warszawa: Ogród Botaniczny, 15.11.38, leg. et det. I. Godowska i 30.7.40, leg. et det. A. Skirgiello WA 8950, 15760, Wierzbno, Mokotów, Służew, cytadela, Królikarnia (Chelchowski 1888); Wilanów, Bielany (Błoński 1896); Kaluszyn, Lubno, Wygorzele, Sobótka (Błoński 1896); Unikowo (Chelchowski 1896); Otwock, 2.9.40, leg. H. Palesa, det. A. Skirgiello, WA 16238 i wśród traw przy drodze, VIII.70, leg. et det. T. Olszewska, WA 18717; Oltarzew, VII.56, leg. et det. L. Zwojska, WA 15969; Całowanie, VIII.57, leg. et det. R. Mantorska, WA 8320; rez. Modrzewina, X.55, leg. et det. D. Sikorska, WA 5001; Grodzisko k. Drewnicy, pastwisko, 9.8.61, leg. et det. I. Nowakowska, WA 9944; Żyrardów, łąka w Rotowie, IX.69, Lubno, X.69, leg. et det. B. Sadowska, WA 17225 i 17329. Wr — Wrocław (Schroeter 1889); Lwówek, Cieplice, Legnica, Duszniki Zdrój, Henryków, Krzeczyn, Księginice (Schroeter 1889); Ziel. — Dąlków (Schroeter 1889); Głogów (Koch 1930).

Russula virescens (Schaeff.) Fr.

Gołąbek zielonawy występuje w całej Polsce pojedynczo lub po kilka, zwykle od lipca do września, rzadziej do października. Pojawia się najczęściej na glebach niezbyt ciężkich, na śródleśnych trawiastych polankach w prześwietlonych lasach mieszanych, bukowych, jodłowo-bukowych, sosnowo-dębowych i dębowo-grabowych (ryc. 3 S).

Wykaz stanowisk: Bi — Kuźnica Białostocka (Skirgiello 1946); Białowieża, grąd, IX.55, leg. et det. A. Nespiak, AMWR, i 16.8.61, leg. et det. A. Skirgiello, WA 11597; Gd — Leba (Dominik, Pachlewski 1955); Gdańsk (Lakowitz 1921); Elbląg (Kaufmann 1892) i Zakrzewo (Nitardy 1904); Dębek, 28.7.34 (Teodorowicz 1936); Dywan, 15.8.70, vid. F. Podhorodecki; Kat. — Złoty Potok (Błoński 1890); Kie — Lyse Góry, Gołoszyce, Bodzentyn,

Zagnańsk (Błoński 1890); Kielce (Moesz 1920); Chelmowa Góra, 15.7.67, leg. et det. M. Lisiewska, UP, i VIII.63, leg. et det. Z. Domański, WA 11308; Ko — Szczecinek (Basset 1921); Kr — Pieskowa Skala, *Pino-Quercetum*, 20.7.61, leg. et det. W. Wojewoda, KRA, i 17.8.61, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13772; Iąka Kurnikowska, 15.8.70, leg. et det. E. Łagowska, i las bukowy nad Pienińskim Potokiem, 14.9.67, oraz las jodłowo-bukowy, Roztoka Mała, 24.8.59, leg. et det. B. Gumińska, KRA; Lub — Międzyrzec Podl.: lasek Zabięcki i las Stolpno (Eichler 1900); Zwierzyniec, VIII.67, leg. et det. Z. Domański, WA 16423; Dominów, las mieszany, 17.7.66, Maziarka, 20.7.65, Aleksandrów, 12.8.65, Anielin, 8.9.65, Sucha Wólka, 24.7.65, Majdan, 21.7.66, Gościeradów, 8.9.65, leg. et det. B. Salata, UL; Ł — Stanisławów (Rudnicka-Jeziarska 1963); Bielawy-Mroga, VII.58, leg. et det. W. Rudnicka-Jeziarska, WA 10583; Kozienice, 18.10.63, leg. A. Maksymowicz, det. A. Skirgiełło, WA 12546; Kobielle Wielkie, 20.9.61, leg. et det. A. Skirgiełło, WA 9746; Lipce Reymontowskie, 22.8.59, leg. et det. D. Tabaszewska, WA 10005; rezerwat: Ostrowy, 15.9.07, Molenda, 12.10.69, Trębaczew, 18.7.67, Komarówka, 10.9.69 oraz Dębowiec, 5.8.69, Spała, 2.9.69 i Lubiaszów, 26.7.72, leg. et det. M. Ławrynowicz, UL; Ol — Kamień, 25.8.57, leg. et det. A. Skirgiełło, WA 12291; Op — Goszczowice (Schroeter 1889); Po — Brudziń (Szulczewski 1909); Przygodzice k. Odolanowa i Bojanowo Stare (Vorwerk 1905); Jezioro i Ludwikowo (S. Domański 1955); południowe okolice Przemyśla (Smotlacha 1934); Przemyśl-Lipowica, 14.9.62, leg. et det. W. Wojewoda, KRAM-F 13773; Brzeziny (Nespiak 1960); Dobrucowa, VIII.57, leg. et det. A. Nespiak, AMWR; Szcz — Puszcza Bukowa (Schulz 1912; Lisiewska 1963); Wa — Mienia, Puławy, Warszawa: Rembertów (Błoński 1896), Żąbki, Wawer, Płudy, Tarchomin, Miłosna, Młociny (Cheichowski 1888); Modrzewina, VIII.55, leg. et det. D. Sikorska, WA 4972; Wr — Płóczki Górne, Wrocław (Osobowice i Strachów), Mokra, Oborniki Śl., Skoroszów, Żiębce Śl., Lubiąż, Strzegom, Jedlina Zdrój (Schroeter 1889); Ziel — ndl. Bogdaniec, VII-VIII.69, leg. W. Woźniak, det. M. Lisiewska, UP; WA — rez. Dębina, 16.8.62, leg. et det. W. Długosz, Palmiry, 10.9.62, leg. et det. W. Rudnicka-Jeziarska, oraz Rembertów, leg. et det. M. Gołębiwska, WA 10925, 12502, 16652.

Mycenatrum corium (Guers. in DC.) Desv.

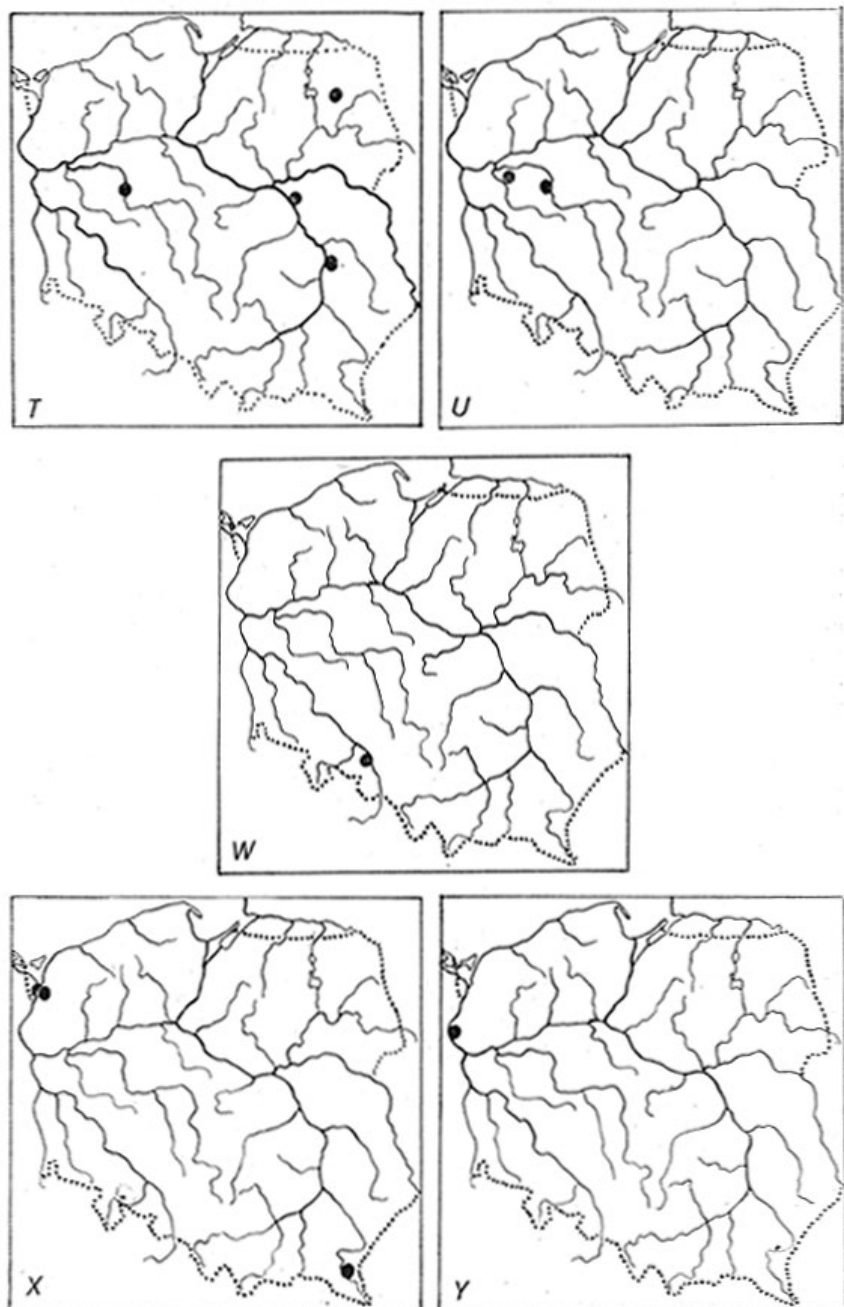
Ten interesujący gatunek grzyba, uważany za ciepłolubny, a nawet egzotyczny dla naszej flory (Teodorowicz 1939), znany jest z Polski tylko z czterech stanowisk; wszystkie znaleziska związane są z ziemią bogatą lub nasłonecznioną (ryc. 4 T).

Wykaz stanowisk: Bi — Grajewo, osuszone torfowisko Kuwasy, 6.9.53, leg. et det. B. Gumińska, KRA; Lub — Puławy, leśn. Wronów, nasyp nad rowem, bór mieszany, 1.4.50, leg. et det. H. Stasiak, WA 13567; Po — Poznań-Sołacz, na podwórzcu, koło obór (Teodorowicz 1939); Wa — Warszawa-Saska Kępa, na posesji ogrodnika, 6.64, leg. H. Rembertowicz-Szymborska, det. W. Rudnicka-Jeziarska, WA 15667.

Geastrum melanocephalum (Czern.) Stanek

[= *Trichaster melanocephalus* Czern.]

Grzyb ten, znany ze środkowej i wschodniej Europy, dotychczas notowany jest w Polsce tylko z dwóch stanowisk, chociaż prawdopodobnie

Ryc. 4. Rozmieszczenie w Polsce stanowisk (distribution géographique en Pologne):
Mycenastrum corium (T), *Gastrum melanocephalum* (U), *Dictyophora duplicata* (W),
Clathrus ruber (X), *Montagnites candollei* (Y)

występuje znacznie częściej. Można spodziewać się znalezienia dalszych okazów na dobrej, pulchnej ziemi, pod drzewami liściastymi, w miejscach ciepłych (ryc. 4 U).

Wykaz stanowisk: Po — Poznań, pod *Acer platanoides*, *Crataegus sanguinea* i *Symphoricarpos racemosa*, 14.9.34 (Teodorowicz 1937); Ziel — Wierzбно k. Skwierzyny (Malloch 1936).

Dictyophora duplicata (Bosc.) E. Fisch.

Ten bliski krewniak sromotnika bezwstydnego prawdopodobnie należy do grzybów zawleczonych do Europy (Ulbrich — wg Piláta 1958). W Europie spotykany jest rzadko, a w Polsce zanotowano tylko jedno stanowisko (ryc. 4 W).

Wykaz stanowisk: Op — Domecko (Ulbrich 1935).

Clathrus ruber Pers.

Clathrus ruber, uważany za subtropikalny gatunek grzyba, rozpowszechniony jest (Pilát 1958) na Półkuli Północnej, głównie w okolicach Morza Śródziemnego i Czarnego. W krajach północnoeuropejskich pojawia się pojedynczo, prawdopodobnie zawleczony z nasionami roślin sadzonych w parkach i szklarniach (ryc. 4 X).

Wykaz stanowisk: Rz — Lesko, w parku, w donicy z południową rośliną i wśród zarośli *Syringa vulgaris* i *Lonicera tatarica* (Namysłowski 1914); Szcz — Szczecin, cmentarz Turzyński (Kusserow 1934), na cmentarzu, 22.7.62, leg. Z. Wołański, det. W. Rudnicka-Jezińska, WA 12155.

Montagnites candollei Fr.

Grzyb ten, typowy dla stanowisk kserotermicznych, piaszczystych, niskomurawowych, owocujący najobficiej w czerwcu i lipcu po długotrwałych deszczach, został w Polsce znaleziony tylko jeden raz (ryc. 4 Y).

Wykaz stanowisk: Szcz — Bielek, rezerwat stepowy nad Odrą, pomiędzy *Stipa* na silnie nastłonecznionym wzgórzu, 26.6.58, leg. et det. A. Skirgiełło, WA 10512.

Endoptychum agaricoides Czern.

Endoptychum agaricoides występuje najczęściej na stanowiskach stepowych, suchych, piaszczystych, chociaż spotykano go również w miejscach wilgotnych. Šebek (1958) znajduje, że może to być gatunek kosmopolityczny, gdyż znany jest z wielu krajów. W Europie występuje głównie na południu, m.in. na Węgrzech i w Czechosłowacji. Na północy, wg tego autora, pojawia się (NRD, Szwecja) rzadziej i pojedynczo. Na podstawie dotychczas poznanego rozmieszczenia geograficznego można spodziewać się znalezienia tego gatunku grzyba również w Polsce.

RÉSUMÉ

La troisième étape du levé des stations des champignons supérieurs en Europe a été terminée par une analyse géographique des espèces suivantes, marquées du numéro „3” par le CMME.

Dans la série des champignons analysés, il y a des espèces très répandues en Pologne, mais qui sont des ennemis dangereux des forêts, comme *Heterobasidion annosus*. Ces champignons éveillent donc l'intérêt des mycologues et des phytopathologistes, ainsi que des forestiers. On a souvent trouvé *Heterobasidion annosus* au pied de conifères verts ou secs, plutôt rarement au pied d'arbres feuillus. Il n'est donc pas étonnant, que la carte même des stations de ce champignon (fig. 2 H) illustre d'une certaine manière l'énorme intérêt qu'il éveille. *Piptoporus betulinus* (fig. 1 F) jouit d'un intérêt non moins grand, on le rencontre toujours sur les bouleaux en train de dépérir ou secs, ainsi que *Fomes fomentarius* apparaissant sur les arbres feuillus verts ou secs, surtout sur les bouleaux, et au sud de la Pologne — sur les hêtres; on le voit aussi sur le sapin et l'épicéa (fig. 2 G).

Parmi les autres représentants d'*Aphyllphorales*, apparaissant plus rarement en Pologne, on note: *Climacodon septentrionalis* rencontré dans les forêts et sur les arbres le long des routes à la campagne et en ville (fig. 1 E), ainsi que *Grifola umbellata*, parasite d'arbres feuillus, du chêne et du charme surtout (fig. 2 J).

Certaines espèces, quoique ayant un carpophore imposant, n'ont été notées qu'environ une quinzaine de fois en 100 ans; p.ex. *Meripilus giganteus* a été remarqué sur de vieilles souches d'arbres feuillus, plus rarement sur des conifères (fig. 2 I). D'autres champignons, à carpophores de petites dimensions, pouvaient être facilement négligés au cours des récoltes, comme p.ex. *Poronia punctata* qui n'a été notée qu'une seule fois en Pologne (fig. 1 D).

Boletinus cavipes, lié par la mycorrhize au mélèze, est un champignon dont l'apparition est limitée à l'aire d'extension de ce conifère (fig. 2 K). *Rhizina inflata*, exigeant un habitat spécifique, est assez commune en Pologne où elle se manifeste dans les forêts sèches, sur l'emplacement de la forêt coupée et les endroits brûlés (fig. 1 A). *Choiromyces venosus* ne se manifeste que dans des régions définies et apparaît dans des forêts submontagneuses feuillues ou de conifères (fig. 1 B). Par contre, *Bulgaria inquinans* se rencontre dans toute la Pologne, sur des troncs de chêne renversés (fig. 1 C); au sud du pays cependant, on la voit aussi, souvent, sur des troncs renversés de hêtre, plus rarement de bouleau, et même de sapin. Les champignons, dont l'apparition — comme on l'a constaté jusque'à présent — est limitée à une petite région montagneuse ou au terrain des dunes du bord de la mer, sont les suivants: dans le premier cas *Catathelasma imperiale* (fig. 3 N), dans le deuxième — *Psatyrella ammophila* (fig. 3 P).

Selon les communiqués de différents auteurs, au sujet de l'apparition de *Coprinus comatus* sur les terres légères et riches, en général sur des terrains liés avec l'intervention du travail de l'homme, on peut considérer que ce champignon est une espèce synantropique (fig. 3 R).

Parmi les champignons relativement communs en Pologne et rencontrés surtout dans les forêts de divers types, on note *Russula virescens* (fig. 3 S), *Tricholoma sulphureum* (fig. 3 M) et *Laccaria amethystea* (fig. 2 L). Sur la carte de la station de cette dernière espèce, on n'a pas signalé la station de Schroeter (1889) qui la traite de forme, sans mentionner l'endroit de la découverte. L'herbier de cej auteur renferme uniquement des exemplaires de *L. laccata* (Scop. ex Fr.) Bk. et Br. *Schizophyllum commune* est très commun (fig. 3 O), on le rencontre sur différents types de bois sans écorce et aux premiers stades de décomposition. Le fait que

Nordin (1969) considère cette espèce de champignons comme un élément méridional dans la flore de la Suède — est intéressant.

S'il s'agit des champignons thermophiles, préférant les stations xérothermiques, considérés par bien des auteurs comme subtropicaux ou d'origine américaine même, on note en Pologne, l'apparition de *Mycenastrum corium* (fig. 4 T), *Dictyophora duplicata* (fig. 4 W) et *Clathrus ruber* (fig. 4 X), certainement transporté avec les plantes pour le parc du palais de Lesko et le cimetière de Szczecin. Par contre, *Montagnites candollei*, typique pour les stations à herbes basses, n'a été trouvé qu'une seule fois, dans la réserve de steppes à l'ouest du pays, Bielinek (fig. 4 Y).

Jusqu'à présent, en Pologne, seulement deux espèces de la liste du CMME (troisième étape) n'ont pas été trouvées, ce qui ne permet pas d'exclure leur apparition; ce sont: *Phaeolepiota aurea* et *Endoptychum agaricoides*.

LITERATURA

- Aleksandrowicz, J., Błoński F., 1894, Grzyby jadalne i trujące, Encykl. Rol. 3: 593-616.
- Aleksandrowicz B., 1957, Typy lasu Wielkopolskiego Parku Narodowego, Sylwan 101 (5): 33-44.
- Aleksandrowicz B., 1962, Przyrodnicze podstawy przebudowy Jásów Beskidu Żywieckiego, Sylwan 106 (2): 13-19.
- Bail T. 1860, Zusammenstellung der Hymenomyceten in Schlesien und der Niederlausitz, Jahres Bericht Schl. Ges. Vaterl. Kultur, 38: 88-109.
- Barański S., 1957, Wyniki przemiany składu gatunkowego drzewostanów rosnących w nadleśnictwie Ożarów, Sylwan 101 (9): 17-31.
- Basset —, 1921, Höhere Pilze in der Kreisen Neustettin und Dramburg (Hinterpommern), Pilz Kräuterfr. 4: 233-234.
- Błoński F., 1888, Spis roślin skrytokwiatowych zebranych w r. 1887 w Puszczy Białowieskiej, [in:] Błoński F., Drymmer K., Ejsmond A., Sprawozdanie..., Pam. Fiz. 8, III: 59-155.
- Błoński F., 1888a, Kilka słów o trufflach krajowych i o sposobach ich poszukiwania, Wszczęświat 7: 582-585.
- Błoński F., 1889, Spis roślin zarodnikowych zebranych lub notowanych w lecie w 1888 w Puszczech: Białowieskiej, Swisłockiej i Ładzkiej, [in:] Błoński F., Drymmer K., Sprawozdanie..., Pam. Fiz. 9, III: 55-115.
- Błoński F., 1890, Wyniki poszukiwań florystycznych skrytokwiatowych dokonanych w ciągu lata 1889 w obrębie 5-ciu powiatów Królestwa Polskiego, Pam. Fiz. 10, III, 129-190.
- Błoński F., 1896, Przyczynek do flory grzybów Polski, Pam. Fiz. 14, III: 63-93.
- Caspary R., (1886) 1887, Trüffeln und Trüffelähnliche Pilze in Preussen, Schr. Physik.-Ökonom. Ges. Königsberg 27: 177-208.
- Chełchowski S., 1888, Bazydialnye gryby okrestnostej Warszawy, Warsz. Uniwers. Izw.: 1-112.
- Chełchowski S., 1888, Grzyby podstawkozarodnikowe Królestwa Polskiego, Pam. Fiz. 15, III: 1-235.
- Chełchowski S., 1889, Kolczak północny (*Hydnum septentrionale* Fr.), Wszczęświat 18: 715.
- Chodziecki E., 1964, Przydatność lasów Krynicy jako obiektu dydaktycznego i naukowo-badawczego Wydziału Leśnego WSR w Krakowie, Sylwan 108 (3): 51-56.
- Domański S., 1952, Zgnilizny odziomkowe sosny zwyczajnej i próba oceny ich warunków rozwojowych, Sylwan 96: 5-29.

- Domański S., 1955, Grzyby kapeluszowe (*Aphyllophorales*, *Agaricales*) zebrane w Wielkopolskim Parku Narodowym w latach 1948-1952, Prace Monogr. Przyr. Wielkp. Parku Narod. pod Poznaniem, 2 (11): 3-47.
- Domański S., 1961, Materiały do poznania mikroflory nadrzewnej Beskidu Niskiego w okolicy Gorlic, Fragm. Fl. Geobot. 7: 203-214.
- Domański S., 1963, De fungis in Sudetis Occidentalibus anno 1961 collectis, Monogr. Botan. 15: 325-354.
- Domański S., 1963a, Dwa nowe rodzaje grzybów z grupy „*Poria* Pers. ex S. F. Gray”, Acta Soc. Bot. Pol. 32: 731-739.
- Domański S., 1969, Fungi lignicoli in regione Mazury in Polonia septentrionali annis 1956-1961 collecti, Monogr. Botan. 15: 295-323.
- Domański S., Dzieciolowski W., 1955, Zgnilizny odziomkowe sosny wyczejnej i ich warunki rozwojowe. II, Acta Soc. Bot. Pol. 24: 65-93.
- Domański S., Gumińska B., Lisiewska M., Nespiak A., Skirgiello A., Truszkowska W., 1960, Mikoflora Bieszczadów Zachodnich. II, Monogr. Botan. 15: 3-75. — 1967, III, Acta Mycol. 3: 63-114.
- Domański S., Lisiewska M., Majewski T., Skirgiello A., Truszkowska W., Wojewoda W., Mikoflora Bieszczadów Zachodnich. IV, 1970, Acta Mycol. 6: 29-179.
- Domański S., Orłoś H., Skirgiello A., Grzyby (*Mycota*) III, Żagwiowate II (*Polyporaceae* pileatae), Warszawa.
- Domański Z., 1965, Grzyby wyższe doliny Kowańca (Gorce), Acta Mycol. 1: 147-167.
- Domański Z., 1969, Grzyby wyższe pastwisk koło Turka, Acta Mycol. 5: 57-59.
- Dominik T., Pachlewski R., 1955, Badania mikotrofizmu zespołów sosnowych w Lebie nad Bałtykiem, Roczn. Sekcji Dendr. PTB 10: 53-96.
- Dominik T., 1963, Notatki mikologiczne z lat 1945-60, Zesz. Nauk. WSR 10: 47-77, Szczecin.
- Dzięgielowski T., 1925, Grzyby okolic Niepruszcza powiatu Grodzkiego ze szczególnym uwzględnieniem pasożytów drzew i krzewów leśnych, Kosmos 50: 895-916.
- Eichler B., 1900, Materiały do flory grzybów okolic Międzyrzecza, Pam. Fiz. 16, III: 157-206.
- Eichler B., 1902, Przyczynek do flory grzybów okolic Międzyrzecza, Pam. Fiz. 17.III: 39-67.
- Eichler B., 1903, Olbrzymia huba żagwiowa (*Fomes fomentarius* (Linn.) Fr.), Wschód 22: 541.
- Elenkin A. A., 1895, Oczerk flory Ojcowskiej doliny, Otd. ott. iz Protok. Zas. Biol. 2: 1-11.
- Felenczak W., 1927, Grzyby podkarpackie okolicy Dukli. Spr. Kom. Fizjogr. 61: 167-187.
- Gecow R., 1952, Żywotnik olbrzymi, Sylwan 96: 52-68.
- Glaser T., (1964) 1967, Grzyby rezerwatu „Wyspa Konwaliowa” na jeziorze Przemęckim zebrane w latach 1958-1959, Przyroda Polski Zach. 8: 89-92, Poznań.
- Goepfert H. R., 1871, Die weisse Trüffel und Aufstellung von Pilzen im bot. Garten, Hedwigia 10: 168-171.
- Gordzialkowski A., 1899, Z lasów południowo-zachodniego kraju — Lasy ordynacji hr. Zamojskiego, Sylwan 17: 217-222.
- Gramberg E., 1923, Seltener Pilze Ostpreussen, Zeitschr. Pilzk. 2: 132-136.
- Graniczny S., 1946, Wycieczka Wydziału Leśnego SGGW, Las Polski 20: 22-23.
- Gumińska B., 1959, Wycieczka mykologiczna w Bieszczady, Wiad. Bot. 3 (3): 135-136.

- Gumińska B., 1962, Grzyby Roztoki Malej w Beskidzie Sądeckim, *Fragm. Fl. Geobot.* 8 (2): 205-213.
- Gumińska B., 1966, Mikoflora lasów jodłowych okolic Muszyny, *Acta Mycol.* 2: 107-149.
- Gumińska B., 1969, Mikoflora Pienińskiego Parku Narodowego. I, *Acta Mycol.* 5: 219-243.
- Hławiczka A., 1934, Szkody mrozowe w drzewostanach jodłowych południowej Polski oraz ich skutki gospodarcze, *Sylwan* 52: 151-161, 182-186.
- Hellwig T., (1900) 1901, Florenbild der Umgegend von Kontopp im Kreise Grünberg in Schlesien, *Allgem. Bot. Zeitschr.*: 140-142, 157-160.
- Hennings P., 1891, Berücht über meine von 31. August bis zum 17. September 1890 ausgefahrte kryptogamische Forschungsreise im Kreise Schwet, *Schr. Naturforsch. Ges. Danzig, N.F.* 8, H. 1.
- Hennings P., 1901, Beitrag zur Pilzflora des Waldes am Liepnitzsee, *Verh. Bot. Ver. Prov. Brandenb.* 43: 21.
- Kaufmann F., 1890, Pilze der Elbinger Umgegend, gesammelt, farbig gezeichnet und getrocknet, *Schr. Naturforsch. Ges. Danzig, N.F.* 7 (2): 72-84.
- Kaufmann F., 1892, Die bei Elbing gefundenen essbaren und giftigen Täublinge (*Russula* L.), *Sch. Naturforsch. Ges. Danzig, N.F.* 8 (3): 21-45.
- Kaufmann F., 1916, Die in Westpreussen gefundenen Pilze der Gattungen *Pleurotus*, *Omphalia*, *Mycena*, *Collybia* und *Tricholoma*, 38 Bericht Westpr. bot.-zool. Ver. Danzig: 1-54.
- Kaufmann F., 1920, Die in Westpreussen gefundenen Pilze der Gattungen: *Panaeolus*, *Psathyrella*, *Coprinus*, *Bolbitius*, 43 Bericht Westpr. bot.-zool. Ver. Danzig: 11-24.
- Kaufmann F., 1921, Die in Westpreussen gefundenen Pilze der Gattungen *Lenzites*, *Schizophyllum*, *Panus*, *Lentinus*, *Marasmius* und *Cantharellus*, Westpr. bot.-zool. Ver. 43: 23-37. Danzig.
- Kemmer H., 1934, Samosiew, regeneracja lasu, ilość wschodów bukowych na 1 ha, *Sylwan* 52: 257-280.
- Kinelska J., Roślik D., 1959, Grzyby wyższe zebrane w 1955 r. w rezerwacie modrzewiowym w Malej Wsi, *Monogr. Botan.* 8: 143-151.
- Koch —, 1930, Der Schopf-Tintling mit Riesenstielen, *Zeitschr. Pilz.* 14 (9 N.F.): 145-146.
- Krupa J., 1836, Zapiski mykologiczne przeważnie z okolic Lwowa i z Tatr, *Kosmos* 11: 370-399.
- Krupa J., 1880, Zapiski mykologiczne z okolic Lwowa i z Podtatrza, *Spr. Kom. Fizjogr.* 22: 12-47.
- Kusserow —, 1934, Der rote Gitterling, *Zeitschr. Pilz.* 13: 27.
- Kwieciński F., 1896, Roślinność gminy Hańsk powiatu Włodawskiego, *Pam. Fiz.* 14, III: 27-61.
- Lakowitz —, 1921, Die Pilze der Umgegend von Danzig, Westpr. bot.-zool. Ver. Danzig, 43 Bericht: 1-9.
- Lisiewska M., 1960, Wstępne badania nad grzybami wyższymi Puszczy Bukowej pod Szczecinem, *Monogr. Botan.* 10 (2): 37-47.
- Lisiewska M., 1963, Mikoflora zespołów leśnych Puszczy Bukowej pod Szczecinem, *Monogr. Botan.* 15: 77-151.
- Lisiewska M., 1966, Grzyby wyższe Wolińskiego Parku Narodowego, *Acta Mycol.* 2: 25-77.
- Lisiewska M., 1967, Sezonowość owocowania grzybów kapeluszowych, *Sylwan* 111 (5): 47-53.

- Lubelska B., 1953, O występowaniu trufli (*Tuber* Mich. i *Choiromyces* Vitt.) w Polsce, *Fragm. Fl. Geobot.* 1: 87-96.
- Ludwig F., 1891, Pilze, *Bericht deutsch. Bot. Ges.* 9: 191-194.
- Maciejowski K., 1950, O przydatności daglezji dla lasów polskich i o jej roli w gospodarstwie leśnym, *Sylwan* 94 (1): 53-75, (2): 33-47.
- Malloch A., 1936, Erdsterne im Kreis Schwerin (Warthe), *Abh. Ber. Naturw. Abt. Grenz. Ges. Erforsch. Pflege der Heimat (E.V.)* 11: 125-127, Schneidemühl.
- Markiewicz F., 1890, Sprawozdanie z wycieczki do lasów dóbr komierowskich (w Prusach Zach.), *Sylwan* 8: 340-348.
- Michalski A., 1965, Observations sur les champignons parasitiques des plantes cultivées et spontanées faites à Bydgoszcz et à ses alentours durant 1953-1962, *Fragm. Fl. Geobot.* 11: 215-235.
- Mroczkiewicz L., Urbański K., 1960, Zagadnienie inwentaryzacji i zagospodarowania luk w drzewostanach, *Sylwan* 104 (7): 7-19.
- Namysłowski B., 1909a, Zapiski grzyboznawcze z Krakowa, Gorlic i Czarnej Hory, *Spr. Kom. Fizjogr.* 43: 3-30.
- Namysłowski B., 1909b, Galicyjskie podstawczaki zbioru Grzegorza Bobiaka, *Spr. Kom. Fizjogr.* 43: 59-62.
- Namysłowski B., 1910, Przyczynek do mykologii Galicji, *Spr. Kom. Fiz.* 44: 44-48.
- Namysłowski B., 1910, *Mycotheca polonica*, f. IV, 151-200, *Kosmos* 35: 1007-1012.
- Namysłowski B., 1914, Służowce i grzyby Galicji i Bukowiny, *Pam. Fiz.* 22, IV: 1-151.
- Nespiak A., 1959, Studia nad udziałem grzybów kapeluszowych w zespołach leśnych Białowieskiego Parku Narodowego, *Monogr. Botan.* 8: 3-141.
- Nespiak A., 1960, Niektóre *Hymenomyces* z okolic Jasła i Krosna ze szczególnym uwzględnieniem rodzaju *Cortinarius*, *Monogr. Botan.* 10 (2): 79-101.
- Neuhoff W., 1928, Die höheren Pilze der Provinz Grenzmark Posen-Westpreussen, *Abh. Ber. Naturw. Abt. Grenz. Ges. Erforschung und Pflege Heimat*, 3: 5-44, Schneidemühl.
- Nitardy —, 1904, Die Kryptogamenflora des Kreises Elbing, *Hedwigia* 43: 314-342.
- Noyszewski S., 1922, *Trametes radiciperda* Hart. w Czerwonym Borze, *Las Polski* 2: 163-165.
- Obmiński Z., 1952, Prace Zakładu Bioekologii Leśnej, *Sylwan* 96: 356-361.
- Orłóś H., 1935, Sprawozdanie z działalności Instytutu Badawczego w dziedzinie fitopatologii za rok 1933. *Rozpr. i Sprawozd. Inst. Bad. Lasów Państw., A*, nr 11-12: 7-19.
- Orłóś H., 1955, Bohatství hub v Bělověžském pralesi v Polsku, *Mykol. Sborník* 35: 101-103.
- Orłóś H., 1959, Najbardziej szkodliwe epifity w lasach polskich, *Sylwan* 103 (3): 31-38.
- Orłóś H., 1965, Próba oceny funkcji ekologicznej grzybów występujących w Puszczy Kampinoskiej, *Prace Inst. Bad. Leśn.* nr 283: 101-145.
- Orłóś H., Dominik T., 1960, Z biologii huby korzeniowej — *Fomes annosus* (Fr.) Cooke, *Sylwan* 104 (1): 1-13.
- Ostrowski F., 1965, Owady stwierdzone w hubach, *Ann. Uniw. M. Curie-Skłodowska, C* 20: 121-131.
- Pawlewski B., 1901, Trufle tatrzańskie, *Wszechświat* 20: 722.
- Pfuhl —, 1899, Der Wald bei Czerniejewo im Kreise Witkowo, *Zeitschr. Bot. Abt.* 6 (2): 33-47, Posen.

- Pilát A., 1950, Contribution to the Knowledge of the Hymenomycetes of Białowieża Virgin Forest in Poland, *Studia Bot. Cechosl.* 11: 145-173.
- Pilát A., 1958, *Phallales* [in:] *Flora ČSR*, B, I: 36-95, Praha.
- Remus K., 1916, Die höheren Pilzformen der Umgegend von Lissa i. P., *Zeitschr. Naturwiss. Abt. 22* (3): 22-29, Posen.
- Rouppert K., 1909, Zapiski grzyboznawcze z Galicji, *Spr. Kom. Fiz.* 43: 31-38.
- Rouppert K., 1912, Grzyby zebrane w Tatrach, Beskidzie Zachodnim i na Podgórzu, *Spr. Kom. Fiz.* 46: 80-100.
- Rudnicka-Jeziarska W., 1963, Mikoflora uroczysk Stanisławów i Bielawy-Mroga koło Głowna, *Monogr. Botan.* 15: 373-393.
- Rudnicka-Jeziarska W., 1965, *Mycenastrum corium* (Guers. in DC) Desv. w Polsce, *Acta Mycol.* 1: 27-30.
- Schander R., 1908, Bericht über das Auftreten von Krankheiten und tierischen Schädlingen an Kulturpflanzen in der Provinzen Posen und Westpreussen im Jahre 1907, *Mitt. Kaiser Wilhelms Inst. für Landwirtsch. in Bromberg*, 1: 5-100, Berlin.
- Schneider W. G., 1875, Ueber neue Beiträge zur Schlesienschen Pilzflora aus der Familie der Ustilagineen und Uredineen, *Jahr.-Ber. Schles. Ges.* 52: 90, Breslau.
- Schroeter J., (1872) 1873, Zusammenstellung der im Breslauer botanischen Garten beobachteten Pilze, *Jahr.-Ber. Schles. Ges.* 50: 97-111.
- Schroeter J., 1889 i 1908, Die Pilze Schlesiens, 1-2, Breslau.
- Schulz R., 1913, Mitteilungen über Pilze aus der Umgebung von Stettin, *Verh. bot. Ver. Prov. Brandenb.* 1912, 54: 124-139, Dahlem-Steglitz b. Berlin 1913.
- Schulz R., 1913, Studie über des Riesengebirges, I. *Verh. bot. Ver. Prov. Brandenb.* 1912, 54: 32-122, Dahlem-Steglitz.
- Šebek S., 1958, *Podaxales* [in:] *Flora ČSR*, B, I: 234-252, Praha.
- Siemaszko W., 1923, *Fungi Białowiezensis exsiccati* (Grzyby Puszczy Białowiezkiej), *Wyd. Muz. Przyr. w Białowieży, Skierniewice*.
- Siemaszko W., 1933, Quelques observations sur les maladies des plantes en Pologne, *Rev. Path. Veget. Entomol. Agric.* 20: 139-148.
- Sierpiński —, 1963, Zagadnienie ochrony lasu na terenie Lubelszczyzny, *Sylwan* 107, A: 57-65.
- Skirgiello A., 1946, Przyczynek do znajomości flory mikologicznej okolic Kuźnicy Grodzieńskiej, *Acta Soc. Bot. Pol.* 17: 239-251.
- Skirgiello A., 1959, Notatki mikologiczne z okolic Krościenka nad Dunajcem, *Monogr. Botan.* 8: 229-235.
- Smotlacha F., 1934, Houby, které jsem sbíral v Polsku, *Čas. Českosl. Houb.* 14: 15-18.
- Stecki K., 1910, Przyczyńki do mykologii Galicji. I. Grzyby okolic Rymanowa-Zdroju, *Spr. Kom. Fiz.* 44: 49-56.
- Steinecke F., 1918, Die Kryptogamen in Urwald Bialovies in deutscher Verwaltung. IV Heft. Berlin.
- Stier M., 1931, Seltener Pilzfunde auf der Insel Usedom, *Dohrniana* 11: 87-90, Stettin.
- Szulczewski A., 1909, Beitrag zur Pilzflora von Brudzyn im Kreis Żnin, *Naturw. Ver. Prov. Posen* 15 (Bot. 2): 148(52)-159(63).
- Szwab A., 1958, Uwagi na temat odnowień świerka w górach, *Sylwan* 102 (4): 54-61.
- Szymusik J., 1901, Przyczynek do artykułu „O lasach mieszanych u nas”, *Sylwan* 19: 57-66.
- Tarchalski M., 1960, Woliński Park Narodowy, *Sylwan* 104: 21-28.
- Teodorowicz F., 1933, Grzyby zachodniej i południowej Polski w zbiorze Za-

- kładu Botaniki Ogólnej Uniwersytetu Poznańskiego, Wyd. Okr. Kom. Ochr. Przyr. Wlkp. Pomorze, 4: 75-108.
- Teodorowicz F., 1937, *Trichaster melanocephalus* (Czern.) na ziemiach polskich, Wyd. Okr. Kom. Ochr. Przyr. Wlkp. Pomorze, 7: 179-181.
- Teodorowicz F., 1939, Nowe dla flory polskiej podrzędy, rodziny, rodzaje i gatunki wnętrzników (*Gasteromycetes*), Kosmos 64 (1): 82-107.
- Ulbrich E., 1934, Neue Funde und Beobachtungen der nordamerikanischen Phallaceae, Nit.-Bl. bot. Gtn. Berlin-Dahlem 12 (112): 275-294.
- Ulbrich E., 1935, Neue Funde und Beobachtungen der nordamerikanischen Phallaceae *Dictyophora duplicata* (Bosc.) Ed. Fischer in Deutschland und Oesterreich, Ber. deutsch. Bot. Ges. 53: 275-294.
- Vorwerk K., 1905, Pilze aus der Umgegend von Alt-Boyen, Deutsche Ges. Kunst. Wiss. Posen 11 (2): 70(38)-72(40).
- Wałek-Czernecka A., 1935, Grzyby na placach tartacznych, Inst. Bad. Lasów Państw., Prace, s. A, 12: 25-39.
- Waśniewski S., 1911, Przyczynek do mykologii Królestwa Polskiego, Spraw. Kom. Fiz. 45: 22-27.
- Wodziczko A., 1911, Materiały do mykologii Galicyji, Spr. Kom. Fiz. 45: 40-57.
- Wojewoda W., 1964, Wstępne uwagi o grzybach Gorców, Fragm. Fl. Geobot. 10: 275-282.
- Wojewoda W., 1965, Notatki mykologiczne z Babiej Góry, Fragm. Fl. Geobot. 11: 339-353.
- Wróblewski A., 1915, Spis grzybów zebranych na ziemiach polskich przez Feliksa Berdaua i Aleksandra Zalewskiego oraz wybranych z zielników Komisji Fizyograficznej Akademii Umiejętności przez prof. M. Raciborskiego, Spr. Kom. Fiz. 49: 92-125.
- Wróblewski A., 1922, Wykaz grzybów zebranych w latach 1913-1918 z Tatr, Pienin, Beskidów Wschodnich, Podkarpacia, Podola, Roztocza i innych miejscowości, Spr. Kom. Fiz. 55/56: 1-50.
- Zaleski K., Glaser T., 1953, Grzyby pasożytnicze i saprofityczny (z wyjątkiem *Agaricaceae* i *Boletaceae*) Państwowego Nadleśnictwa Wolsztyn, Acta Soc. Bot. Pol. 22: 633-652.
- Zaleski K., Golenia A., 1954, Grzyby nadrzewne — pasożyty i saprofity — zebrane w Państwowym Nadleśnictwie Kórnik (woj. poznańskie) w latach 1948-49, Acta Soc. Bot. Pol. 23: 617-634.
- Zyskówna Z., 1936, Przyczynek do flory mikologicznej rezerwatu jodłowego uroczyska Jata w Nadleśnictwie Państwowym Łuków, Prace Instr. Bad. Leśn. 21 A: 1-21.
- anon., 1877, Bericht über sechzehnte Versammlung des preussischen botanischen Vereins zu Neustadt (Westpr.) am 1. October, Schr. phys.-ökonom. Ges. 15: 66-7, 81.
- anon., 1880, Bericht über achtzehnte Versammlung des preussischen botanischen Vereins zu Graudenz am 10. October 1879, Schr. phys.-ökonom. Ges. 21: 1, 51.
- anon., 1894, Bericht über die dreizehnte Versammlung des preussischen botanischen Vereins zu Conitz den 4. October 1874, Schr. phys.-ökonom. Ges. 15.
- anon., 1898, Protokół obrad XV Walnego zgromadzenia członków Galicyjskiego Towarzystwa Leśnego we Lwowie. Posiedzenie w dn. 29.IX.1898, Sylwan 16: 384-393, Lwów.
- anon., 1899, Floristische Skizze der Umgegend von Kozanowo im Kreise Schroda, Imielno im Kreise Witkowo und Wojnowo im Kreise Gnesen, Zeitschr. Bot. Abt. Posen 5 (3): 86-95.

- anon., 1907, Walne zebranie Wydziału Leśnego Centralnego Towarzystwa Gospodarczego w W.Ks.Poznańskim (z „Ziemiąnina”), Sylwan 25: 72-75.
- anon., 1908, Pilzexkursion auf dem Terrain zwischen Weichselmünde und Heubude, 30 Bericht des Westpr. bot.-zool. Ver. Danzig.
- anon., 1910, Bericht über die Sitzungen und sonstigen Veranstaltungen von Ostern 1909 bis Ostern 1910: Pilzausflug in das Gelände zwischen Weichselmünde und Heubude bei Danzig, 32 Bericht des Westpr. bot.-zool. Ver. Danzig.
- anon., 1916, Pilzexkursion durch den Olivaer Wald, 38 Bericht des Westpr. bot.-zool. Ver. Danzig: 10⁺-12⁺.